

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN MARCOS

Tūhun Juan tēe scuénduté

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 ¹Yáhá quíjéhé tūhun vāha maá Jesucristo, Sēhe Yāā Dios, jā ní nquiji yā jā scácu yā yóhó.

²Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, sūcuán nī ntee dē tūhun Juan nūū tutū:

Tají nī tēe nacani tūhun nī cosō nūú dē ichi nūū nū,
tácua coo tūha nchivī jā quiji nú, ncachī Yāā Dios jíín Cristo.

³De tēe ñúcuán cana jee dē jondē nūū ñuhun tíhá:
Sāhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētohō ō.
De sāhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā, cachī dē.

Ncachī Isaías.

⁴De Juan nī jīnū dē jondē nūū ñuhun tíhá, scuénduté dē nchivī. De cáhān dē jíín jī jā ná nacani inī jī jā sndóo jī cuāchi jī de cuenduté jī, tácua cune cáhnú inī Yāā Dios nūū cuāchi jī.

⁵De ndācá nchivī región Judea jíín nchivī ciudad Jerusalén, nī nquenda jī nūū dē. De nī nacani ndāā jī cuāchi jī nūū Yāā Dios, de nī scuénduté dē jī inī yūte Jordán.

⁶De sahma ñúhún Juan cúu ixi camello, de núhni iin cinturón ñii chijin dē. De jā técu dē cúu tica langosta jíín ndūxi yōcō.

⁷De suha nī nacani dē tūhun: Quiji maá Yāā jā cúñáhnú ndasí cā nsūú nduhū. Chi nduú cúñáhnú cuitī nī nūū yā, nī jā cuetíñú yā nduhū vísō iin tiñu lúlí cā jā jīqui ndeyi nī nandají nī correa nījān yā.

⁸De nduhū chi jíín ndute scuénduté nī ndá nú, sochi Yāā ñúcuán chi modo jā scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espíritu Santo cundeē inī ánō nū, ncachī Juan.

Jā ní jenduté Jesús

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹De nī ncuu jacū quivī, de Jesús nī nquee yā ñuū Nazaret ndáñúū Galilea, de Juan nī scuénduté dē yā inī yūte Jordán.

SAN MARCOS 1

10De tá nī nquee yā ndute, de nī jinī yā jā ní nune-ni nūū ndéē Yāā Dios andiví, de nī ncuun Espíritu Santo, nī jinū xīnī yā, de cáá tá cáá iin paloma.

11De ichi andiví nī ncāhān iin tūhun: Maá nú cúu sēhe nī jā mānī ndasí nī jíin, de cúsiī ndasí inī nī jíin nú, ncachī.

Jā ní jito túnī Satanás Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12Ñúcuán de nī jinū Jesús jondē nūū ñuhun tíhá nī nsāhá Espíritu Santo.

13De ūū xico quīvī nī ndeē yā nūū ñuhun tíhá ñúcuán nūū íyó ndá quiti yúcú. De nī jito túnī Satanás yā. De tá cuāhān Satanás, de nī nquenda ndá ángel Yāā Dios, nī nchindeē ndá yā.

Jā ní nquijéhé Jesús nácani yā tūhun región Galilea

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14Ñúcuán de tá nī nchihi ndá dē Juan vecāa, de nī nenda Jesús región Galilea, nácani yā tūhun vāha nāsa tátúnī Yāā Dios.

15De nī ncāhān yā: Ja nī nquenda quīvī, de ja nī ncuñatin jā tátúnī Yāā Dios nūū ndá nú. Nacani inī nū jā sndóo nú cuāchi nú, de candíja nú tūhun jā scácu yā ndóhó, ncachī yā.

Jā ní ncana yā cūmī tēe tíin tiacá

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16De jíca Jesús yuhú mar Galilea cuāhān yā. De nī jinī yā nūū Simón jíin ñanī dē Andrés. De tēe tíin tiacá cúu dē, de squée ndúū dē ñunu dē inī mar.

17De nī ncāhān yā jíin dē: Cuniquīn nduhū ná cóhōn, de nasāhá nī ndóhó tēe jā nīhīn cuāhā nchivī jā candíja nduhū, tá cúu nūū níhīn nū tiacá, ncachī yā.

18Ñúcuán de nī sndóo-ni ndúū dē ñunu dē, de nī jēcuniquīn dē yā.

19De nī jica yā jacū cā, de nī jinī yā nūū Jacobo jíin ñanī dē Juan, ndúū sēhe Zebedeo, suni ndéē dē inī barco dē, náchicatún dē ñunu dē.

20De suni nī ncana yā dē jā cuniquīn dē yā. De nī sndóo-ni ndúū dē tatá dē Zebedeo inī barco jíin ndá mozo dē, de nī jēcuniquīn dē yā cuāhān dē.

Jā ní ntavā yā tāchī inī iin tēe

(Mt. 7.28-29; Lc. 4.31-37)

21De nī jinū yā jíin ndá dē ñuū Capernaum. De quīvī nátātú nī nquīvi yā inī vehe īi sinagoga, de nī stéhēn yā tūhun.

22De nī nsāhvi inī nchivī nī jini ji tūhun stéhēn yā. Chi stéhēn vāha yā nūū ji, chi maá yā ndíso tíñú sīquī ndihi. De ndá tēe stéhēn ley janahán, nsūū súcuán stéhēn dē.

23De inī vehe īī sinagoga ñuū ñúcuán íyó iin tēe jā ñúhún tächī inī. De nī ncana cóhó dē:

24¿Nūcu vāji ní nūū ndá sá, Jesús ñuū Nazaret? ¿A vāji ní jā snāā ní sāán, á naá cúu? Ja jínī sá ní iin cúu ní, chi Sēhe īī Yāā Dios cúu ní, ncachī dē.

25De Jesús nī ncāhān xēēn yā nūū tächī: Casī yuhú nú de quee nú inī dē, ncachī yā.

26De tächī nī jahnī yīhí ndasí tēe ñúcuán. De nī ncana cóhó, de nī nquee-ni cuāhān.

27De ndihi nchivī nī nchūhú ji, de jícā tūhún táhán ji: ¿Nā cuá cúu yáhá? ¿A iin tūhun jeé cúu yáhá? Chi tēe yáhá cúñáhnú dē jā ndácu dē jondē nūū tächī de quée ndá, ncachī ji.

28De ñamā nī jītē nuu tūhun Jesús cuāhān níí cáhnú región Galilea.

Jā ní nasāhá vāha yā naná chíso Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29De nī nquee yā jín ndá dē inī vehe īī sinagoga. De Jesús cuāhān yā jín Jacobo jín Juan jondē vehe Simón jín Andrés.

30De naná chíso Simón, cáá ña yíhí quīji ña. De nī ncachī tūhun ndá dē nūū yā jā cúhū ña.

31Ñúcuán de nī ntandē yā nūū cáá ña, de nī ntiin yā ndahá ña, de nī nacani yā ña. De nī nquee-ni quīji ña, de nī nsāhá ña jā ní nchajī yā jín ndá dē.

Jā ní nasāhá vāha yā cuāhā nchivī

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32De tá nī nquēe ncandiī de nī ncuaā, de nī nquenda ndá nchivī vāsiáha ji ndá jā cúhū jín jā ñúhún tächī inī.

33De ndihi nchivī ñuū ñúcuán nī ncutútú ji viéhé ñúcuán.

34De nī nasāhá vāha yā cuāhā nchivī cúhū quéhén nūū cuēhē, de nī ntavā yā cuāhā tächī inī ji. De ndá tächī chi ja jínī ji yā, sochi nduú ní jéhe yā tūhun jā cachī tūhun ji ní iin cúu yā.

Jā ní nacani yā tūhun región Galilea

(Lc. 4.42-44)

35De nehēn ndasí nī nacōo yā, chi jondē niquín cā. De nī nquee yā cuāhān sīín yā yātā ñuū nūū nduú nchivī, de ñúcuán nī jīcān táhvī yā.

36De Simón jín ndá tēe íyó jín dē, nī jēnanducú dē yā.

37De nī nanihīn ndá dē yā, de nī ncāhān dē jín yā: Ndācá nchivī nánducú ji níhín, ncachī dē.

38 Sochi nī ncāhān maá yā: Sa cōhōn ndācá cā ñuū íyó ñatin, tácu suni nacani nī tūhun nūū jī, chí jā suu cúu jā vājī nī, ncachī yā.

39 De súcuán nī jica nuu yā ní región Galilea, nī nacani yā tūhun inī vehe īī sinagoga ndācá ñuū, de nī ntavā yā tāchī inī nchivī.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 De iin tēe ndóho cuēhē stéhyū, nī nquenda dē nī jēcuiñī jítí dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Jínī sá jā cuu sāhá ní jā nduvāha sá, de tú cúnī ní, ncachī dē.

41 De Jesús nī ncundáhvī inī yā dē, de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cúnī nī nasāhá vāha nī ndóhó. De ná ndúvāha nú, ncachī yā.

42 Te tá nī ncāhān yā súcuán, de nī nduvāha-nī tēe ndóho cuēhē stéhyū.

43 Ñúcuán de nī natajī yā dē jā quínohōn dē, de nī ncāhān nīhin yā jín dē:

44 Mā cāchī cuitī nū nūū nī iin. Chí quīhīn nū stéhēn nū maá nú nūū sūtū, de cundahá nú jā sōcō nū nūū Yāā Dios sīquī jā ní ndundoo nú nūū yā, tá cúu nūū ní ndacu Moisés janahán. De súcuán de cunī nchivī jā ní nduvāha nú, ncachī yā.

45 De nī nquee dē cuāhān dē, de nī nquijéhé dē nácani dē tūhun nūū ndihi nchivī nāsa nī nduvāha dē. De sīquī ñúcuán nduú cā ní ncúu quīvi Jesús ndācá ñuū, chí cúchitú ndasí nchivī nūū yā. De nī jica yā yātā ndācá ñuū nūū nduú cúchitú nchivī. Sochi ndācá lado nī nquiji nchivī nūū yā.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe nī nduvehlé

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

2 ¹De nī ncuu jacū quīvī, de nī nquīvi tucu Jesús ñuū Capernaum. De nī jinī nchivī jā ndéē yā vehe.

²De ñamā nī ncutútú cuāhā nchivī, de nī nchitú vehe chí jondē viéhé nduú cā núne. De nī nacani yā tūhun Yāā Dios nūū jī.

³Ñúcuán de nī nquenda cūmī tēe nūū yā, ndíso ndá dē iin tēe jā ní nduvehlé.

⁴De nduú ní ncúu quīvi ndá dē nūū yā sīquī jā íyó chitú nchivī. De nī ncaa dē sīquī vēhé, de nī nacune dē xīnī vēhé ndāā nūū ínī yā, de yavī ñúcuán nī scúun dē tēe cúhū, yósō dē nūū iin camilla.

⁵De nī jinī Jesús jā cándíja ndá dē jā cuu nasāhá vāha yā tēe cúhū. De nī ncāhān yā jín tēe cúhū: Lílū, ja née cáhnú inī nī nūū ndá cuāchi nú, ncachī yā.

⁶De ñúcuán ndéē jacū tēe stéhēn ley janahán, de ndá tēe ñúcuán nī jani inī dē sīquī yā:

⁷¿Nūcu cáhān tēe yáhá súcuan? Cáhān dē tūhun nāvāha jā quītī inī Yāā Dios. Chi nduú cā nā incā cuu cune cáhnú inī nūū cuāchi, chi mátúhún-ni Yāā Dios.

⁸De nī jinī Jesús jā súcuan jāni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jín dē: ¿Nūcu jāni inī ndá nú jā cáhān ni tūhun nāvāha?

⁹Jā ndūū tūhun yáhá, ¿nī iin cúu jā vjín cā? ¿A jā cáhān ni jín tēe cúhū: Ja nēe cáhnú inī ni nūū ndá cuāchi nú? ¿A vjín cā jā cáhān ni: Nacōo de naquehen nú camilla nū, de caca nú, cachī ni?

¹⁰De mitan de ná stēhēn ni jā maá nī, Yāā nī nduu tēe, ndíso tínú nī inī ñayiví yáhá jā cune cáhnú inī ni nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jín tēe nī nduehlé:

¹¹Cáhān ni jín nú, nacōo de naquehen nú camilla nū de quīnohōn nū vehe nú, ncachī yā.

¹²¿Núcuan de nī nacōo dē-ni, de nī naquehen dē camilla dē, de nī nquee dē cuāhān dē, nī jinī jínúū ndihi nchivī. De ndivī ji nī nsāhvi inī ji ndéhé ji, de nī ncāhān ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De cáchi ji: Ncháha ca cuni cuitī ō ni iin tiñu súcuan, ncachī ji.

Jā ní ncana yā Leví

(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³Sá de nī nquee tucu yā cuāhān yā jondē yuhú mar. De ndācá nchivī nī nquenda ji nūū yā, de nī stēhēn yā tūhun nūū ji.

¹⁴Sá de nī ncháha yā cuāhān yā, de nī jinī yā nūū Leví sēhe Alfeo, ndēē dē nūū nástútú dē xūhún renta. De nī ncāhān yā jín dē: Cuniqūn nduhū ná cóhōn, ncachī yā. De nī nacuiñi dē-ni, de cuāhān dē jín yā.

¹⁵¿Núcuan de nī jēhēn yā nī nchaji yā stāā vehe dē. De cuāhā tēe stútú xūhún renta jín ndá cā tēe sáhá cuāchi, suni ndēē dē yáji dē stāā jín Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā, chi íyó cuāhā dē jā níquín dē yā.

¹⁶De ndá tēe stēhēn ley janahán jín tēe grupo fariseo, nī jinī dē jā yáji yā stāā jín ndācá tēe núcuan. De nī ncāhān ndá dē jín ndá tēe scuáha jín yā: ¿Nūcu yáji maestro nū jín ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá cā tēe sáhá cuāchi? ncachī dē.

¹⁷De nī jini Jesús, de nī ncāhān yā jín dē: Nchivī íyó vāha, nduú jini nūhún ji tēe tátán, chi nchivī cúhū cúu jā jini nūhún. De nduhū chi nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāá nduú cuāchi, jā cúu ji tá cúu nchivī íyó vāha. Chi sa vāji nī jā cána nī nchivī íyó cuāchi, jā ná nācani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jicā tūhún ndá dē yā siqui jā conditē inī

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸De nī ncuu iin quivī jā íyó nditē inī ndá tēe scuáha jín Juan, jín ndá tēe scuáha jín grupo fariseo. De nī nquenda jacū tēe, nī ncāhān dē jín Jesús:

Ndá tēe scuáha jíin Juan jíin jā scuáha jíin grupo fariseo, quéhén vuelta íyó nditē inī dē nūū Yāā Dios. De ndá tēe scuáha jíin maá ní, ¿nūcu nduú sáhá dē súcuán?

¹⁹De nī ncāhān Jesús jíin dē: ¿A cuu conditē inī dē juni íyó cā ni jíin dē? ¿A cuu conditē inī nchivī jā íyó vico tándāhá juni ndēē tēe tándāhá jíin ji? Chi tá ndēē tēe tándāhá, de mā cūú conditē inī ji.

²⁰Sochi quiji quivī jā cujiyo tēe tándāhá, de quivī ñúcuán chi conditē inī ji.

²¹De nī ncāhān yā ūū tūhun yátá sīquī jāá nduú quítáhán tūhun jeé jā stéhēn yā jíin ndá tūhun janahán. Ncachī yā: Ni iin nduú náchuhun iin pedazo sahma jeé nūū iin sahma túhú. Chi tú súcuán de ndiyi pedazo jeé de tēhndē cā jā túhú, de cundícā cā nūū tēhndé.

²²De ni nduú chúhun vino jeé inī ñii túhú. Chi tú súcuán de vino jeé ndatá ñii, de naā vino jíin ñii. Jā ñúcuán cánuú jā chuhun ji vino jeé inī ñii jée.

Jā ní jehndē ndá dē xīnī trigo quivī nátātú

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³De iin quivī nátātú nī nchāha Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De ndá tēe scuáha jíin yā nī nquijéhé dē jēhndē dē xīnī trigo yájī dē.

²⁴Ñúcuán de ndá tēe grupo fariseo nī ncāhān dē jíin yā: Cūndēhé. ¿Nūcu sáhá ndá tēe scuáha jíin nú súcuán? Chi cáchī ley Moisés jā má cūú sáhá ó ni iin tiñu quivī nátātú, ncachī dē.

²⁵De nī ncāhān maá yā jíin dē: ¿A nduú ní ncáhvi ndá nú tutū nāsa nī nsāhá David, iin quivī jā ní ncumanī jā caji dē, de nī jīhī dē sōco jíin ndá tēe jā ní iyo jíin dē?

²⁶De nī nquivī dē inī vehe Yāā Dios. De Abiatar nī ncuu sūtū cúñáhnú cā. De nī nchajī dē pan īī jā yósō nijin nūū Yāā Dios. De nduú nā ley jā caji ni iin tēe, chi maá-ni sūtū cúu jā yájī. De suni nī jēhe dē nī nchajī ndá tēe íyó jíin dē. De nduú nā cuāchi ní íyo sīquī dē, ncachī yā.

²⁷De suni nī ncāhān yā jíin ndá dē: Nduú ní jécōo nchivī jā ndoho ji nūū quivī nátātú, chi sa nī jécōo quivī ñúcuán jā sīquī nchivī tácuā natātú ji.

²⁸Túsaá de nduhū, Yāā nī nduu tēe, maá nī cúu jā tátúnī sīquī nāsa sáhá nchivī quivī nátātú, ncachī yā.

Jā ní nduvāha tēe nī nchīchī ndahá

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

3¹De nī nquivī tucu Jesús inī iin vehe īī sinagoga. De ñúcuán íyó iin tēe jā ní nchīchī iin ndahá dē.

²De ndá tēe grupo fariseo ndéhé yuhū dē yā, tú nasāhá vāha yā tēe ñúcuán quivī nátātú, tácuā nīhīn dē cuāchi sīquī yā.

³Ñúcuán de nī ncāhān yā jín tēe jā ní nchīchī ndahá: Nacuiñi de cuiñi nú māhñú yáhá, ncachī yā.

⁴De nī jīcā tūhún yā ndá dē: ¿Nāsa cáhān ley síquī quīvī nātātú? ¿A jā sáhá vāha ó, á jā sáhá nēhén ó? ¿A jā nasáhá vāha ó nchivī ja ñatin cuū, á sáhá ó jā cuū ji? ncachī yā. De ndá máá dē chi nduú ní ncāhān cuitī dē.

⁵De quítī inī yā ndéhé yā nūū ndá dē, de nī ncucuécá inī yā jā nihin inī dē. De nī ncāhān yā jín tēe jā ní nchīchī ndahá: Scáā ndahá nú, ncachī yā. De nī scáā dē, de nī nduvāha-ni ndahá dē.

⁶Ñúcuán de nī nquee ndá tēe grupo fariseo, de nī scáni táhán dē tūhun jín ndá tēe grupo Herodes jā síquī yā, nāsa cahñi dē yā.

Jā ní nquenda cuāhā nchivī nūū yā yuhú mar

⁷De Jesús cuāhān yā jondē yuhú mar jín ndá tēe scuáha jín yā. De cuāhā nchivī región Galilea nī jēcuniquin ji yā.

⁸De saá-ni nchivī región Judea, jín nchivī Jerusalén, jín nchivī Idumea, jín nchivī jā ndēē lado yūte Jordán nūū quenda ncandiī, jín nchivī región Tiro jín Sidón, cuāhā ndasí nchivī nī jini ji tūhun tá ñáhnú ndasí tiñu sáhá yā, de nī nquenda ndá ji nūū yā.

⁹De nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā jā ná cóo tūha iin barco quīvi yā, tácuā mā chitú nihin nchivī cuāhā ní xiín yā.

¹⁰Chi ja nī ncuu cuāhā nchivī nī nasáhá vāha yā, de jā ñúcuán vāji cuāhā cā nchivī jā ndóho ndácá nūū cuēhē, de chítú nihin ji ní xiín yā jā quehé ji yā cúnī ji.

¹¹De ndá nchivī jā ñúhún tächī inī, tá nī jini nūū yā, de jécuiñi jítí nūū yā, de cána cóhó: Maá ní cúu Sēhe Yāā Dios, cáchi.

¹²De nī ndacu nihin yā nūū ndá tächī jā má cáhān cā jā cúu yā Sēhe Yāā Dios.

Jā ní nacāji yā ūxī ūū tēe scuáha jín yā

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³Ñúcuán de nī ncaa yā cuāhān yā iin yucu. De nī ncana yā ndá tēe jā cúnī maá yā cundeca yā, de nī nquenda ndá dē nūū yā.

¹⁴De nī jani yā ūxī ūū dē jā cuiñi dē jín yā, de tají yā ndá dē quihīn dē nacani dē tūhun.

¹⁵De nī nsáhá yā jā cundiso tíñú dē jā nasáhá vāha dē nchivī cúhū de tavā dē ndá tächī inī nchivī.

¹⁶De yáhá cúu ndihúxī ūū tēe jā ní nacāji yā: Simón jā ní nascúnani yā dē Pedro.

¹⁷De saá-ni Jacobo jín ñani dē Juan, ndúū sēhe Zebedeo. De nī nascúnani yā ndúū dē Boanerges, jā cáchi: Tēe íyó fuerza nacani tūhun, tá cúu nūū íyó fuerza taja.

- ¹⁸De sava cā dē nání dē Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo sēhe Alfeo, Tadeo, Simón tēe grupo cananista,
¹⁹jíin Judas Iscariote, tēe jā ní nastúu dē yā.

Jā ní ncāhān nchivī jā sátíñú yā jíin fuerza tāchī

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

Sá de nī nquīvi yā iin vehe jíin ndá tēe scuáha jíin yā.

²⁰De nī ncutútú tucu cuāhā nchivī, de nī nduú cā ní ncúu cajī yā stāā jíin ndá dē.

²¹De ndá táhān vehe yā nī jini tūhun jā súcuán cúu. De nī nquenda ndá dē jā nacueca dē yā, chi cāhān ndá jā ní nsana xīnī yā.

²²De saá-ni ndá tēe stéhēn ley janahān jā ní nquiji jondē Jerusalén, nī ncāhān dē: Tēe yáhá ñúhún Satanás inī dē, jā cúu tāchī cúñáhnú cā. De jíin fuerza ñúcuán távā dē ndá tāchī, ncachī dē.

²³De nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā iin tūhun yátá jíin dē: ¿Nāsa cuu tavā Satanás maá?

²⁴De tú iin nación sáhá síin maá de cánāá maá, de nación ñúcuán chi mā cūú cā coo cáhnú.

²⁵De tú nchivī iin vehe sáhá síin maá de cánāá maá, de nchivī vehe ñúcuán suni mā cūú cā cundeē cāhnú.

²⁶De saá-ni Satanás jíin ndá táhān tāchī, tú sáhá síin maá de cánāá maá, túsaá de mā cūú coo cā, chi sa naā.

²⁷De nī iin tēe mā cūú quīvi dē inī vehe tēe ndacuī jā sacuíhná dē ndatíñú, chi cánuú jā xihna cuhnī dē tēe ndacuī, sá de cuu sacuíhná dē ndatíñú tēe ñúcuán. De suni súcuán cúu jā júhnī nī Satanás de távā nī tāchī.

²⁸De ndāā cāhān nī jíin ndá nú jā íyó modo jā coo tūhun cáhnú inī nūū ndācá cuāchi sáhá nchivī, de saá-ni nūū ndá tūhun nēhén jā cāhān jī.

²⁹Sochi tú cāhān nāvāha jī sīquī Espíritu Santo, de mā cúne cáhnú inī Yāā Dios nūū jī, chi sa cundeē cuāchi sīquī jī níí cání, ncachī yā.

³⁰Súcuán nī ncāhān yā, chi nī ncāhān ndá jī jā távā yā tāchī jíin fuerza Satanás.

Naná yā jíin ndá ñanī yā

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹Ñúcuán de nī nquenda naná yā jíin ndá ñanī yā. De íñí ña tāvēhé, de nī ntetíñú ña tūhun cuāhān jā cána ña yā.

³²De nchivī jā ndēē níí xīn yā, nī ncāhān jī jíin yā: Naná ní jíin ndá ñanī ní íñí ña tāvēhé, de cúnī ña cāhān ña jíin ní, ncachī jī.

³³De nī ncāhān maá yā: ¿Ní iin cúu naná nī jíin ndá ñanī nī? ncachī yā.

³⁴De ndéhé yā nūū nchivī ndēē níí xīn yā, de nī ncāhān yā: Suni naná nī jíin ñanī nī cúu ndá nchivī yáhá.

35 Chi ndācá nchivī jā squíncuu tiñu cúnī Yāā Dios, suu cúu ñanī ni, cuāha nī, naná nī, ncachī yā.

Tūhun yátá tēe jítē tatā

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

4 ¹De yuhú mar nī nquijéhé tucu Jesús stéhēn yā tūhun. De nī ncutútú cuāhā ndasí nchivī nūū yā, de jā ñúcuán nī nquīvi yā nī jēcundēē yā inī iin barco nūū mar. De ndá nchivī ndēē jī yuhú mar.

²De jín tūhun yátá nī stéhēn yā cuāhā tūhun nūū jī, de súcuán nī ncāhān yā:

³Cunini ndá nú: Iin tēe jítē tatā, nī nquee dē jā cutē dē.

⁴De tá nī nquijéhé dē jítē dē, de jacū tatā nī jítē yuhú íchí. De nī nquenda ndá saā, de nī nchajī tī.

⁵De jacū cā tatā nī jítē nūū ñuhun yúū, nūū nduú íyó cócón ñuhun. De ñamā-nī nī ntāhvī, chi nduú íyó cócón.

⁶De tá nī nquenda ncandiī, de nī nchīchī-nī, de nī ncasūn, chi nduú ní níhīn nūū quíhīn yoho.

⁷De jacū cā tatā nī jítē mähñú nūū cáá niquin iñu. De nī jahnu iñu, de nī jasī nūū, de nduú ní jēhe nūnī.

⁸De jacū nī jítē nūū ñuhun váha. De nī ntāhvī, de nī jahnu, de nī jēhe cuāhā nūnī. Sava nī jēhe ōcō ūxī jā iin iin tatā, de sava cā nī jēhe ūnī xico, de sava cā nī jēhe ciento, ncachī yā.

⁹Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá jī: Ndá ndóhó jā níni, tee sōho váha nú, ncachī yā.

Nājēhē cúu jā cáhān yā maá-nī tūhun yátá

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰Ñúcuán de cuāhān ndá nchivī, de nī nquendōo yā jín ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā, jín jacū cā nchivī íñí jín dē. De nī jīcā tūhún ndá dē yā nā cuá cúu tūhun yátá ñúcuán.

¹¹De nī ncāhān yā jín dē: Ndá ndóhó, chi sáhá Yāā Dios jā cuu jícūhun inī nū tūhun yáhá jā ní nchiyuhū, nāsa quívi nchivī ndahá yā jā tatúnī yā nūū jī. Sochi nchivī jā sín sīquī íñí, chi maá-nī jín tūhun yátá cáhān nī jín ndá jī.

¹²Súcuán cáhān nī tácuá vísō ndéhé jī, de quendōo jī modo jāá nduú jínī jī. De vísō jínī jín sōho jī, de mā jícūhun inī jī, de mā ndicó cóo inī jī nūū nī, de mā cōo tūhun cáhnú inī nūū cuáchi jī, ncachī yā.

Jā ní ncachī cājí yā tūhun yátá tēe jítē tatā

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³De nī ncāhān cā yā jín ndá dē: Tú nduú jícūhun inī nū tūhun yátá yáhá, ¿de nāsa jícūhun inī nū ndācá cā tūhun yátá túsaá?

14Tēe jītē tatā cúu tēe scútē nuu tūhun Yāā Dios.

15De tatā jā ní jītē yuhú íchí cúu tá cúu sava nchivī jā níni ji tūhun yā, de tá nī jini ji, de quéndā-ni Satanás de cāndeē tūhun inī ánō ji.

16De tatā jā ní jītē nūū ñuhun yúū, chi cúu tá cúu sava nchivī jā níni tūhun, de jétáhvī ji de cúsiī inī ji jín.

17Sochi nduú cúcutú tūhun inī ánō ji, de jacū-ni quivī jétáhvī ji. De tá quíji tūndóhó, á jā jínī ūhvī nchivī ji jā síquī tūhun ñúcuán, sá de quíjéhé nácāni yátá inī ji.

18De jā ní jītē mähñú niquin iñu cúu tá cúu sava cā nchivī jā jini ji tūhun,

19sochi ndíhvī inī ji síquī ndá jā íyó inī ñayiví yáhá. De cúnī ji cucuicá ji, de stáhvī ndá ñúcuán jā cútóó inī ji ndācá ndatíñú. De ndihi yáhá cútéñú ji jín, de jāsī nūū tūhun yā, de nduú jíja ji jín tūhun yā.

20De tatā jā ní jītē nūū ñuhun váha cúu ndá nchivī jā jini tūhun, de jétáhvī ji, de jíja ji jín tūhun yā. De sava ji cúu tá cúu tatā jā jéhe ōcō ūxī jā iin iin, de sava cā ji jéhe ūnī xico, de sava cā ji jéhe ciento, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī lámpara

(Lc. 8.16-18)

21De suni nī ncāhān cā yā: Tá scuíquīn nchivī iin lámpara, ¿de á chíhi ji chíjin iin cajón á chíjin jito? Nduú chi jáni ji nūū sūcún tácuā cutūú.

22De suni sūcuán, nduú íyó nī iin tūhun yíyuhū jā má cūnī nchivī, chi ndihi-ni tūhun natūu nijin de cunī nchivī.

23Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nú, ncachī yā.

24De suni nī ncāhān yā jín ndá ji: Cunini vāha ndá nú tūhun Yāā Dios. Chi tú nāsa medida chúhun inī nū, suni sūcuán cuāha yā nūū nū, de víhí cā cuāha yā nūū maá nú jā té vāha nú sōho nú.

25Chi nchivī ja jícūhun inī, stéhēn cā yā nūū ji. Sochi nchivī jāá nduú cándíja, vísō ja jínī ji jacū, de sa naā.

Tūhun yátá síquī trigo

26De nī ncāhān cā yā: Súcuán cúu jā tátúnī Yāā Dios nūū nchivī: Cúu tá cúu tatā jā ní jītē iin tēe.

27Ñúcuán de quíxīn dē de nácōo dē, de sūcuán jíca quivī cuāhān. De tatā ñúcuán táhvī de jáhnu. De maá dē chi nduú jínī dē nāsa jáhnu.

28Chi maá ñuhun sáhá jā jáhnu, xihna cā yūcū, sá de quéndā yoco, ñúcuán de jíja maá nūnī.

29De tá nī ncuaān trigo, de quíjéhé nchivī jéhdē ji, chi ja nī nquenda quivī téhdē, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī niquin mostaza

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30De suni nī ncāhān yā: Ná cáhān nī iin tūhun yátá tácuā cunī ndá nú nāsa cúu jā ndúcuahā nchivī jā tátúnī Yāā Dios nūū.

31Ndúcuahā ji tá cúu nūū jáhnu iin niquin mostaza jā jáquīn ji nūū ñuhun. De ñúcuán cúu iin niquin lúli cā nsūú cā ndá cā niquin.

32Sochi tá nī jaquīn ji, de táhvi de jáhnu cā nsūú cā ndá cā yūcū, de cúnáhnú ndahá, chi jondē cuu sāhá ndá saā tacā tī chījin cōndāhvī, ncachī yā.

Jā maá-ni tūhun yátá cáhān yā jíin ji

(Mt. 13.34-35)

33De cuāhā tūhun yátá súcuán nī stéhēn yā nūū nchivī, tú nāsa quēnda ji jīcūhun inī ji.

34De ndācá jā ní stéhēn yā, maá-ni tūhun yátá nī ncāhān yā jíin ndá ji. Sochi nūū ndá tēe scuáha jíin yā chi nī ncachī cājí yā ndācá tūhun ñúcuán.

Jā ní jencuiñī tāchī níhin jíin mar nī nsāhá yā

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35De jā cúncuaā quīvī ñúcuán, de nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Ná yáha ó cōhōn incā lado mar, ncachī yā.

36De nī sndóo ndá dē nchivī cuāhā, de nī nquīvi ndá dē inī barco nūū ja ndēē Jesús, de cuāhān dē jíin yā. De suni cuāhān jacū cā barco jíin ndá dē.

37De nī jīquīhi iin tāchī níhin, de nī scāa ndute mar, de nī nquīvi inī barco. De ja ñatin chitú ndute inī barco.

38De Jesús chi cáa yā ichi chātā ndá dē inī barco, quíxīn yā de yíxinī yā iin sahma. De nī sndóto ndá dē yā, de nī ncāhān dē: Maestro, ¿á nduú sáhá ní cuenta jā quēe ó chījin ndute de naā ō da? ncachī dē.

39De nī nacōo yā, de nī ncāhān yā nūū tāchī níhin jíin nūū mar: Jencuiñī de nañíi-ni coo nú, ncachī yā. De nī jencuiñī tāchī, de nī ncuu nañíi ndihi-ni.

40De nī ncāhān yā jíin ndá dē: ¿Nūcu yúhú ndasí ndá nú? ¿De nūcu nduú cándíja nú jā cācu nú sáhá nī? ncachī yā.

41De yúhú ndasí ndá dē, de nī ncāhān dē jíin táhán dē: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá jā jondē tāchī níhin jíin mar jétáhvī jā cáhān dē? ncachī ndá dē.

Tēe Gadara jā ndóho tāchī

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

5¹De nī nquenda Jesús jíin ndá dē incā lado mar, región Gadara.

2De tá nī nquee yā inī barco, de iin tēe ñúhún tāchī inī, nī nquee dē jondē nūū yíyuhū ndá ndiyi, de nī nquenda dē nūū yā.

³Tēe ñúcuán ndéē dē nūū yíyuhū ndiyi. De nduú jétíñú jā júhnī nchivī dē, nī jín cadena.

⁴Chi cuāhā vuelta nī nuhnī jēhē dē ndahá dē jín cadena. De ndācá vuelta jēhndē dē, de scuáchi dē. De nī iin nduú cúndeé jín dē.

⁵De nduú ñuú jícā dē yucu jín nūū yíyuhū ndiyi, de cána cóhó dē, de stácuēhé dē maá dē jín yūū.

⁶De jondē jícā cā vāji Jesús, de nī jinī dē nūū yā. De jínu dē nī nquenda dē nūū yā, de nī jēcuiñī jítí dē nūū yā.

⁷De nī ncana cóhó dē: ¿Nūcu vāji ní nūū sá, Jesús Sēhe Yāā Dios, Yāā cúñáhnú ndasí? Cáhān ndāhvī sá jín ní, jā níni Yāā Dios, mā sndóho ní sāán, ncachī dē.

⁸Súcuán nī ncāhān dē, chi ja nī ncachī Jesús: Tāchī, quee nú quihīn nū inī tēe yáhá, ncachī yā.

⁹De nī jícā tūhún yā dē: ¿Nā cuá nāní nú? De nī ncāhān dē: Legión nāní sá, chi cuāhā tāchī ñúhún inī sá, ncachī dē.

¹⁰De nī ncāhān ndāhvī ndasí dē jín yā jā má tají yā ndá tāchī jā quee ji inī región ñúcuán.

¹¹De ñatin yucu ñúcuán ñúhún cuāhā quini jítu tī.

¹²De ndá tāchī jā ñúhún inī tēe ñúcuán nī ncāhān ndāhvī jín yā: Tú tají ní ndá sá de cuāha ní tūhun jā quivi sá inī ndá quini ñúcuán, ncachī.

¹³De nī jēhe Jesús tūhun. De nī nquee ndá tāchī inī tēe ñúcuán, de nī nquivi inī quini, de íyó tá ūū mil tī. De nī jinu ndá tī, de nī nincava tī iin yuhú cává jondē inī mar. De nī nquēe tī chījin ndute, de nī jihī tī.

¹⁴De ndá tēe jító tī, nī jinu dē cuāhān dē jā ní nchūhú dē. De nī nquenda dē nī ncachī tūhun dē nūū ndá nchivī ñuū jín ndá rancho. De nī jēhēn ndá nchivī nī jēndēhé ji nāsa nī ncuu.

¹⁵De nī nquenda ndá ji nūū íyó Jesús, de nī jinī ji nūū tēe jā ní ñūhun cuāhā tāchī inī. De ndéē dē, de ñúhún dē sahma, de ja nī nducájí xīnī dē. De nī nchūhú ndá nchivī ñúcuán.

¹⁶De ndá tēe jā ní jinī, nī nacani dē tūhun nūū nchivī, nāsa nī nduvāha tēe jā ní ñūhun tāchī inī, jín nāsa nī ndoho ndá quini.

¹⁷Ñúcuán de nī nquijéhé ndá ji nī ncāhān ndāhvī ji jín yā jā ná quée yā región ñúcuán quihīn yā.

¹⁸De nī ndīvi yā inī barco. De tēe jā ní ñūhun tāchī inī, nī ncāhān ndāhvī dē jín yā jā cuāha yā tūhun quihīn dē jín yā.

¹⁹De Jesús nduú ní jēhe yā tūhun, chi nī ncāhān yā jín dē: Cuánohōn vehe nú nūū ndá táhán nú, de nacani nú tūhun nūū ji nāsa ñáhnú ndasí tiñu nī nsāhá maá Jētohō nū ndóhó, de nāsa nī ncundáhvī inī yā ndóhó, ncachī yā.

²⁰De cuāhān dē, de nī nquijéhé dē nācani dē tūhun ndācá ñuū Decápolis nāsa ñáhnú ndasí tiñu nī nsāhá Jesús jín dē. De ndiviī nchivī nī nsāhvi inī ji nī jini ji.

Tūhun sēhe síhí Jairo jín ñahan jā ní nquehé sahma yā

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21De nī nayāha tucu Jesús cuānohōn yā incā lado mar jín barco. De nī nquenda cuāhā ndasí nchivī nū yā, nū íyó yā yuhú mar.

22De nī nquenda iin tēe cúñáhnú inī vehe īī sinagoga, nání dē Jairo. De tá nī jinī dē nū yā, de nī jēcuiñī jítí dē nū jéhē yā.

23De nī ncāhān ndāhvī ndasí dē jín yā: Sēhe síhí sá ja ñatin cuū ji. De á mā cóhōn de tee ní ndahá ní xīnī ji, tácu ná nduvāha ji de cutecū ji, ncachī dē.

24Ñúcuán de cuāhān yā jín dē. De cuāhā nchivī nī jēcuniquīn ji yā, de nī nchitú nīhin ji ní xīn yā cuāhān ji.

25De māhñú ndá nchivī cuāhān iin ñahan cúhū, de ja nī ncuu ūxī ūū cuiyā ndóho ña cuēhē játí nīñī ña.

26De nī ndoho ndasí ña, chi nī jāxīn ña ndihi jā névāha ña jín cuāhā tēe tátán, de nduú ní jétínú jā nduvāha ña, chi sa víhí cā sáhá.

27De ñahan yáhá tá nī jini ña tūhun Jesús, de nī nquenda ña ichi chátā yā māhñú nchivī cuāhā, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā.

28Chi nī jani inī ña: Vísō sahma yā ná níhin nī quehé nī, de nduvāha nī.

29De nī jencuiñī-ni jā játí nīñī ña, de nī jinī ña jā ní nduvāha ña cuēhē ndóho ña.

30De Jesús nī jinī yā jā ní nduvāha iin nchivī jín fuerza yā. De nī jicó cóto yā nū nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā: ¿Ní iin nī nquehé sahma nī? ncachī yā.

31De ndá tēe scuáha jín yā, nī ncāhān dē: Ndéhé ní jā nchivī cuāhā yáhá nī nchitú nīhin ji xīn ní de cáquihī ji níhín ní ichi, de mitan jícā tūhún ní ní iin nī nquehé sahma ní, ncachī ndá dē.

32De maá yā ndéhé yā cháhá chúcuán, cúnī yā jā ná cáhān nchivī jā ní nsāhá.

33De ñahan ñúcuán yúhú ña de quísi ña, de ja jínī ña jā ní nduvāha ña. De nī nquenda ña, de nī jēcuiñī jítí ña nū yā, de nī ncachī ña ndihi nāsa nī ncuu jín ña.

34De nī ncāhān yā jín ña: Tíhī, nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de jā ñúcuán nī nduvāha nú. Cuáhán de ndusiī inī nū, chi ja nī nduvāha nú cuēhē jā ní ndoho nú, ncachī yā.

35De juni cáhān cā yā súcuán, de nī nquenda sava nchivī jā ndéē vehe tēe cúñáhnú inī vehe īī sinagoga, de nī ncāhān ji jín dē: Ja nī jīhī sēhe síhí ní. De mā sátéñú ní cā Maestro, ncachī ji.

36De Jesús chi nduú ní nsáhá yā cuenta jā súcuán cáhān ji, chi nī ncāhān yā jín tēe cúñáhnú inī vehe īī sinagoga: Mā cúyūhú nú, chi candíja nú-ni jā nastécū nī ji, ncachī yā.

37De nduú ní jéhe cā yā tūhun jā cuniquīn ndá nchivī yā, chi maá-ni Pedro jín Jacobo, jín Juan ñanī Jacobo.

³⁸De nī jīnū yā vehe tēe cúñáhnú inī vehe īī sinagoga, de nī jīnī yā nchivī, de cúvaā jī, de jácu jī, de jácu cóhó jī.

³⁹De nī nquīvi yā, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu cúvaā ndasí ndá nú de jácu nú? Ñahan lúli ñúcuán nduú ní jīhī jī, chí quíxīn jī-nī, ncachī yā.

⁴⁰De nī jácū catá ndá jī jā ní ncāhān yā, chí jīnī jī jā ní jīhī sūchí ñúcuán. De nī ntavā ndihī yā jī cuāhān jī tāvēhé. De nī ncana yā maá-nī tatá jín naná ñahan lúli, jín ndá tēe íyó jín yā, de nī nquīvi yā nūū cáá ndīyī.

⁴¹De nī ntiin yā ndahá jī, de nī ncāhān yā jín jī: Talita cumi, ncachī yā. De tūhun yáhá cáchī: Tíhī, cáhān nī ndóhó, nacōo.

⁴²De nī natecū-nī ñahan lúli ñúcuán, chí nī nacuiñī jī de nī nacaca jī, chí ja íyó jī ūxī ūū cuiyā. De nī nsāhvi ndasí inī ndá nchivī nī jīnī jī.

⁴³De nī ndacu nīhin yā nūū ndá jī jā má cāchí cuitī jī nūū nī iin. De nī ncachī yā jā ná cuáha ña jā caji ñahan lúli.

Jā cuānohōn yā ñuū Nazaret

(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

6 ¹De nī nquee Jesús ñúcuán, de cuānohōn yā ñuū yā. De ndá tēe scuáha jín yā, cuāhān dē jín yā.

²De maá quivī nátātú nī stéhēn yā tūhun inī vehe īī sinagoga. De cuāhā nchivī nī nsāhvi inī jī nī jīnī jī, de nī ncāhān jī: ¿Ní cúu nūū ní ncutūha tēe yáhá ndá tūhun yáhá? ¿De nāsa cúu jā cáhān dē ndá tūhun ndíchí yáhá jín jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú yáhá?

³Chí tēe yáhá cúu carpintero, de sēhe María cúu dē, de ñanī Jacobo jín José jín Judas jín Simón cúu dē. De suni ndēē ndá cuāha dē jín ó yáhá, ncachī jī. De súcuán nī nsāhá jēhe inī ndá jī nūū yā.

⁴De nī ncāhān yā jín jī: Ndācá tēe nácanī tūhun Yāā Dios, íyó yíñúhún nchivī jín dē, chí maá-nī nchivī ñuū dē, jín táhán dē, jín nchivī vehe dē cúu jāá nduú íyó yíñúhún jín dē, ncachī yā.

⁵De nduú ní ncúu sáhá yā cuāhā tiñu ñáhnú ñúcuán. Chí jacū-nī nchivī cúhū nī ntee yā ndahá yā jī, de nī nduvāha jī.

⁶De sáhvi inī yā ndéhé yā jāá nduú cándíja ndá jī. Ñúcuán de nī jica nuu yā ndá ñuū ñatin, nī stéhēn yā tūhun.

Jā ní ntají yā ndihúxī ūū dē cuānacani dē tūhun

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷De nī ncana yā ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā, de nī ntají yā ndihuū ndihuū dē jā quíhīn dē. De nī nsāhá yā jā cundiso tíñú dē jā tavā dē ndá tāchī inī nchivī.

⁸De nī ndacu yā jā má cuísó dē jā cuetínú dē ichi, nī ñunu, nī stāā, nī xūhún. Chí maá garrote-nī cundahá dē.

⁹De quihi dē nījān, de ni mā quihīn dē jíin ūū camisa, ncachī yā.

¹⁰De suni nī ncāhān yā jíin dē: Nā-ni vehe quīvi ndá nú, de ñúcuán cundēē nū jondē quee tucu nú quihīn nū incā ñuū.

¹¹De tú iin ñuū nduú jétáhvī ji ndóhó, ni nduú cúnī ji cunini ji tūhun cáhān nū, de quee ndá nú ñúcuán, de scóyo nú ticāchāā jēhē nū, chi suu cúu jā stéhēn nū jā íyó cuāchi ji jāá nduú ní jétáhvī ji. De ndāā cáhān ni jíin ndá nú jā quīvi juicio de xēēn cā coo castigo sīquī ndá ñuū sáhá súcuán nsūú cā sīquī ñuū Sodoma jíin ñuū Gomorra nū ní nsáhá ndasí nchivī cuāchi, ncachī yā.

¹²De nī nquee ndá dē cuāhān dē, de nī nacani dē tūhun jā ná nacani inī ndá nchivī jā sndóo ji cuāchi ji.

¹³De suni nī ntavā dē cuāhā tāchī inī nchivī. De nī nchihi dē aceite cuāhā nchivī cúhū, de nī nduvāha ji.

Jā ní jīhi Juan tēe scuénduté

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴De rey Herodes nī nīhīn dē tūhun tá sáhá Jesús, chi nī jītē nuu tūhun yā níí cáhnú. De nī ncāhān dē: Tēe ñúcuán cúu Juan, tēe jā ní scuénduté, de nī natecū dē. Jā suu cúu jā íyó poder dē jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú, ncachī dē.

¹⁵De sava cā nchivī nī ncāhān ji: Tēe ñúcuán cúu Elías jā ní nacani tūhun janahán. De sava cā ji nī ncāhān: Nduú chi iin tēe nacani tūhun Yāā Dios cúu dē, tá cúu ndá tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán, ncachī ji.

¹⁶De tá nī jini Herodes, de nī ncāhān dē: Nduú chi ñúcuán cúu Juan jā ní ndacu nī jā tēhndē xīnī, de nī natecū dē túsaá, ncachī dē.

¹⁷Chi maá Herodes nī ndacu dē jā ná quívi Juan vecāa, jíin jā cunuhnī dē jíin cadena. Súcuán nī nsáhá dē jā sīquī Herodías, ñasíhí ñanī dē Felipe. Chi Herodes nī nacueca dē ña jā cúu tucu ña ñasíhí dē.

¹⁸De Juan nī ncāhān dē nūū Herodes: Nduú nā ley íyó jā nacueca nú ñasíhí ñanī nū, ncachī dē.

¹⁹De jā ñúcuán nī jinī ūhvī Herodías Juan, de cúnī ña jā ná cúu dē, sochi nduú ní níhīn ña modo.

²⁰Chi Herodes yúhú dē jā cahni dē Juan, chi jínī dē jā tēe ndāā tēe ndoo cúu Juan. De jā ñúcuán nī jasī dē jā ndúcú ña cahni ña Juan. De jétahān inī dē níni dē tūhun yā jā cáhān Juan, vísō nduú jícūhun vāha inī dē.

²¹De nī nquenda iin quīvī jā ní ncundēē Herodías. Chi nī nsáhá Herodes iin vico quīvī jā ní ncacu dē, de nī jēhe dē jā ní ncuxíní ndá tēe ndíso tíñú nū dē, jíin ndá tēe cúu capitán, jíin ndá tēe cúñáhnú región Galilea.

²²De nī nquīvi sēhe síhí Herodías, nī jita jéhé ji nūū chitú ñúcuán. De nī ncusiī inī rey Herodes jíin ndá tēe jā cúxíní jíin dē. De nī ncāhān dē jíin ñahan lúlí: Cācān nā cuá cúnī nū de taji nī nūū nū, ncachī dē.

23De nī ncāhān téyíí dē jā cuāha dē nā-ni cúu jā cúnī ji cācān ji, vísō jondē sava región jā tīn dē.

24De nī nquee ji nī jīcā tūhún ji naná ji: ¿Nā cuá cúu jā cācān sá nūū dē? ncachī ji. De nī ncāhān ña: Xīnī Juan tēe scuénduté cācān nū nūū dē, ncachī ña.

25Ñúcuán de nī ndīvi ji-ni nūū rey, de nī ncachī ji: Cúnī sá jā mitan ñúhún-ni taji ní xīnī Juan tēe scuénduté, cuhun nūū iin cōhō, ncachī ji.

26Ñúcuán de nī ncucuécá ndasí inī rey. Sochi sīquī jā ní ncāhān téyíí dē, jíin sīquī jā ní jini ndá tēe yájī stāā jíin dē, jā ñúcuán nduú ní nsásáhān dē jā ní jīcān ji.

27De nī ntají dē-ni iin soldado jā quíquēhen dē xīnī Juan.

28De nī jēhēn soldado inī vecāa, de nī jēhndē dē xīnī Juan. De nī nenda dē jíin xīnī Juan, ñúhún nūū iin cōhō. De nī jēhe dē nūū ñahan lúlí, de maá ji nī jēhe ji nūū naná ji.

29De ndá tēe nī scuáha jíin Juan nī nīhīn dē tūhun, de nī jēhēn ndá dē, nī nanee dē yiqui cúñu Juan, de nī nchiyuhū dē.

Jā ní scájī yā ūhūn mīl tēe

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30Ñúcuán de ndá tēe cúu apóstol jā ní ntají Jesús jā nacani tūhun, nī nenda ndá dē nūū yā. De nī nacani dē ndācá tiñu jā ní nsāhá dē, jíin tūhun jā ní stéhēn dē.

31De nī ncāhān yā jíin dē: Ná cóhōn iin lugar nūū nduú nchivī, de natātú ó jacū, ncachī yā. Chi cuāhā nchivī cuāhān vāji ji nūū yā, de nduú ní núne yā jā cajī yā stāā jíin ndá dē.

32Ñúcuán de nī nquīvi yā iin barco jíin ndá apóstol, de cuāhān sīn yā jíin dē iin lugar nūū nduú nchivī.

33Sochi nī jinī cuāhā nchivī jā cuāhān ndá dē jíin yā, de nī jinī ji jā maá yā cúu. De jondē ndācá ñuū ñúcuán nī nquee ndá ji, de ñamā nī jica jéhé ji, de xihna cā ji nī nquenda nsūú cā maá yā.

34De tá nī nquee Jesús inī barco, de nī jinī yā nchivī cuāhā ñúcuán. De nī ncundáhvī inī yā ji, chi cúu ji tá cúu tīcāchí jāá nduú jētohō tī. De nī stéhēn yā cuāhā tūhun nūū ji.

35De tá nī ñini, de ndá tēe scuáha jíin yā, nī nquenda dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Ja nī ñini, de nduú nā nchivī ndéē yáhá.

36Túsaá de taji ní nchivī ná quíhīn ndá ji ndá rancho jíin ndá ñuū ñatin, de cueen ji stāā cajī ji, chi nduú nā cuá ndíso ji jā cajī ji, ncachī dē.

37De nī ncāhān Jesús jíin dē: Cuāha ndá máá nú jā cajī ji, ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: ¿De nāsa cuu? Chi nī mā cūú vísō ná quícuēen sá ūū ciento denario stāā cajī nchivī, ncachī dē.

38De nī ncāhān yā jín dē: ¿Nāsaa stāā névāha ndá nú? Cuándēhé, ncachī yā. De tá nī jinī ndá dē, de nī ncachī dē: Uhūn-ni stāā jín ūū tiacá íyó, ncachī dē.

39Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá nchivī jā ná cúndeē sīn ji cuenta grupo nūū itē.

40De nī jēcundeē sīn ciento ciento ji, jín cincuenta cincuenta ji.

41De nī nquehen yā ndihúhūn stāā jín ndúū tiacá ñúcuán, de nī nūcūndēhé yā ichi andiví, de xihna cā nī nacuetáhvi yā nūū Tatá yā. De nī scuáchi yā stāā, de nī jēhe yā nūū ndá tē scuáha jín yā, de ndá máá dē nī nsajī nūū nchivī cuāhā. De suni súcuán nī nsāhá yā jín ndúū tiacá, de nī nsajī ndá dē nūū ji.

42De ndiviī ji nī nchajī, de nī ndahā chījin ji.

43Sá de nī nastútú ndá dē pedazo stāā jín tiacá jā ní nquendōo, de nī nchitú ūxī ūū ticá.

44De tē jā ní nchajī cúu ūhūn mil.

Jā ní jica jéhé yā nūū mar

(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

45Ñúcuán de nī ncachī-ni Jesús nūū ndá tē scuáha jín yā jā ná quívi dē inī barco, de cosō nūū dē yāha dē incā lado mar ñuū Betsaida. De maá yā natajī yā ndá nchivī quīnohōn ji, sá de suni quīhīn yā.

46De tá nī ncuu nī natajī yā ndá ji, de nī ncaa yā yucu cuācācān táhvi yā.

47De tá nī ncuaā, de ja ñúhūn barco jondē sava mar cuāhān, de mátúhūn yā-ni cā nī ndōo nūū ñuhun yíchí.

48De nī jinī yā jā tūndóhó ndasí scāca ndá dē barco, chi nīhin vāji tāchī ichi nūū dē. De yíneē cā nī nquenda yā nūū dē, jica jéhé yā nūū mar. De yāha yā-ni nūū dē quīhīn yā nícu.

49De nī jinī ndá dē jā jica yā nūū mar, de nī jani inī dē jā ñíhná cúu, de nī ncana cóhó ndá dē.

50Chi ndihi dē nī jinī nūū yā, de nī nchūhú ndasí dē. De nī ncāhān yā-ni jín dē: Ndeé coo inī ndá nú, de mā cúyūhú nú, chi maá nī cúu, ncachī yā.

51De nī ncaa yā nī nquīvi yā inī barco, de nī jencuiñī-ni tāchī. De nī nsāhvi ndasí inī ndá dē ndéhé dē jā ní ncuu.

52Chi íyó neē cā jāá ntúnī ndá dē, chi juni jín tiñu ñáhnú jā ní nducuahā stāā, de nduú ní jícūhun inī dē jā cúu yā Yāā jā ní ntají Yāā Dios.

Jā ní nasāhá vāha yā nchivī cúhū región Genesaret

(Mt. 14.34-36)

53De nī nchāha yā jín ndá dē incā lado mar, de nī nquenda yā región Genesaret. De yuhú nduté ñúcuán nī juhnī ndá dē barco.

⁵⁴De tá nī nquee ndá dē jíin yā inī barco, de ndá nchivī ñúcuán nī nacunī ji-ni yā.

⁵⁵De ñamā nī jēhēn ji ndācá ndáñuū ñúcuán, de nī nquisiáha ji ndá nchivī cúhū, yósō ji nūū camilla, vāji ndá nchivī nūū ní nīhīn ji tūhun nūū íyó yā.

⁵⁶De ní-ni cúu nūū ní nquīvi yā, á ñuū lulí, á ñuū cāhnú, á rancho, de jáquīn ji nchivī cúhū inī ichi, de cáhān ndāhvī ji jíin yā jā ná quéhé ji vísō yuhú sáhmá yā. De ndācá nchivī jā ní nquehé sahma yā, nī nduvāha ji-ni.

Siquī nāsa cútéhén nchivī

(Mt. 15.1-20)

7 ¹Ñúcuán de ndá tēe grupo fariseo jíin jacū tēe stéhēn ley janahán, vāji ndá dē ichi Jerusalén, de nī nquenda dē nūū Jesús.

²De ndá tēe ñúcuán nī jinī dē jā sava tēe scuáha jíin Jesús, nī nchaji tēhén dē stāā, chi nduú ní squíncuu dē costumbre jā nandahá dē nūū Yāa Dios. De nī ncāhān siquī ndá dē.

³Chi tēe fariseo jíin ndihi nchivī hebreo, névāha ji costumbre janahán jā má cājí ji stāā de tú nduú xihna cā nandahá vāha ji.

⁴De tá nénda ji jā jēhēn ji nūū yáhvī, de nduú yáji ji de tú nduú nándahá ji. De íyó cuāhā cā costumbre janahán jā squíncuu ndá ji, tá cúu jā ndúndoo taza, tīndōhō, cōhō cāa, jíin jīto.

⁵De ndá tēe fariseo jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, nī jīcā tūhún dē yā: Ndá tēe scuáha jíin nú, ¿nūcu nduú squíncuu dē costumbre nchivī janahán, chi sa yáji tēhén dē stāā? ncachī dē.

⁶De nī ncāhān yā jíin dē: Ndāā nī nacani Isaías tūhun siquī ndá nú jā tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi súcuán nī ntee dē tūhun jā ní ncāhān Yāa Dios janahán:

Nchivī yáhá chi jíin yuhú ji-ni jétáhvī ji nduhū,
sochi nsūú jondē jíin inī jíin ánō ji.

⁷De chíñúhún cāhá ji nduhū,
chi tūhun stéhēn ji cúu tiñu jā ní ndacu ndá tēe,
de nsūú jā ní ndacu maá nī cúu.

Ncachī Yāa Dios jā ní ntee Isaías.

⁸Súcuán cúu ndá nú, chi nī nsiāā nū tiñu jā ní ndacu Yāa Dios nūū nū, de squíncuu nú costumbre jā ní jaquīn nchivī, jā ndúndoo tīndōhō jíin taza. De cuāhā cā costumbre súcuán squíncuu nú, ncachī yā.

⁹De suni nī ncāhān yā: Ndá ndóhó chi siāā nū tiñu jā ní ndacu Yāa Dios tácuā squíncuu nú costumbre jā ní jaquīn ndá máá nú.

¹⁰Chi Moisés nī ncāhān dē: Coó yíñúhún nú nūū tatá nú nūū naná nú. De tú ní iin cāhān siquī tatá á siquī naná, de ná cúu, ncachī Moisés.

¹¹Sochi ndá máá nú chi cáchī nū jā cuu cāhān iin tēe jíin tatá dē á naná dē: Mā cūú chindeé sá ní jā taji sá jā cajī ní á jā cusúcún ní, chi ndihi jā névāha sá, chi Corbán cúu, cáchī nū. (De tūhun Corbán cáchī: Ja nī nsōcō dē nūū Yāā Dios.)

¹²De cáchī ndá nú jā tú súcuan cāhān iin tēe de nduú cā jíni ñúhún chindeé dē tatá dē á naná dē.

¹³De súcuan stívī ndá nú tiñu jā ní ndacu Yāā Dios, jā síquī costumbre jā ní jaquín nchivī janahán. De cuāhā cā tiñu súcuan sáhá nú, ncachī yā.

¹⁴De nī ncana tucu yā nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā jíin ji: Cunini vāha ndá nú de chuhun inī nū:

¹⁵Ndācá jā íyó de tú quívi inī yuhú nchivī, de mā cútéhén ji sáhá. Chi jā quée inī ánō nchivī, ñúcuán cúu jā cútéhén ji sáhá.

¹⁶Ndá ndóhó jā nínī, tee sōho vāha nú, ncachī yā.

¹⁷De nī sndóo yā nchivī cuāhā, de nī nquívi yā inī vehe. De ndá tēe scuáha jíin yā, nī jīcā tūhún dē yā síquī tūhun yátá yáhá jā ní ncāhān yā.

¹⁸De nī ncāhān yā jíin dē: ¿A suni nduú jícūhun inī ndá máá nú? ¿A nduú jíin nū jā ndācá jā quívi inī nchivī, nduú cútéhén ji sáhá?

¹⁹Chi nduú quívi inī ánō ji, chi chījin ji quívi, de quée-ni cuāhān, ncachī yā. Súcuan nī stéhén yā jā ndācá jā yājī nchivī, nduú cútéhén ánō ji sáhá.

²⁰De nī ncāhān cā yā: Jā quée inī ánō nchivī, ñúcuán cúu jā cútéhén ji sáhá.

²¹Chi jondē inī ánō nchivī quée jā jáni nēhén inī, jā cásíquí ndēe táhán, jā sáhá ndiī, jā jáhni ndīyi,

²²jā sácuíhná, jā ndíyo inī ndatíñú táhán, jā sáhá nēhén, jā stáhvī táhán, jā maá-ni cuāchi sáhá, jā cúcuásún inī, jā cāhān síquī táhán, jā sáhá vixī maá, jā íyó naā xīnī.

²³Ndācá tiñu nēhén yáhá chi inī ánō nchivī quée, de cútéhén ji sáhá, ncachī yā.

Ñahan incā nación jā ní ncandíja vāha

(Mt. 15.21-28)

²⁴De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā región Tiro jíin Sidón. De nī nquívi yā iin vehe, de cúnī yā jā má cūnī nī iin nchivī jā íyó yā ñúcuán. De vísō súcuan, de nduú ní ncúu cundeē yuhū yā.

²⁵De iin ñahan jā íyó sēhe síhí ña jā ñúhún tāchī inī, nī nīhīn ña tūhun jā íyó yā. De nī nquenda ña, de nī jēcuiñī jītí ña nūū jéhē yā.

²⁶De ñahan incā nación cúu ña, chi Sirofenicia cúu nación ña. De nī ncāhān ndāhvī ña jíin yā jā ná távā yā tāchī inī sēhe síhí ña.

²⁷De nī ncāhān Jesús jíin ña: Nsūú nūū ndá máá ní vāji sá, chi maá-ni nūū nchivī jā cúu sēhe Israel. Chi nduú vāha jā candeē ō stāa sēhe ó de cuāha ó nūū tinā, ncachī yā.

²⁸De nī ncāhān ña: Ndāa cāhān ní Señor, sochi chindeé ní sāan vísō cúu sá modo tinā. Chi suni íñí ndá tī chījin mesa, de níhīn tī yuchi stāa jā cóyo yuhú sūchí lúli yājī tī, ncachī ña.

²⁹Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ña: Vāha nī ncāhān ní. Cuáhān ní túsaá, chi ja nī nquee tāchī inī sēhe síhí ní, ncachī yā.

³⁰De nī najinū ña vehe ña, de nī jinī ña jā cáá sēhe síhí ña nūū jīto, de ja nī nquee tāchī inī jī.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe sóhó stété

³¹De nī nquee tucu yā región Tiro, nī nchāha yā Sidón jíin ndācá ñuū Decápolis, de nī nquenda yā mar Galilea.

³²De nī nquisiáha ndá jī iin tēe sóhó stété nūū yā, de nī ncāhān ndāhvī jī jíin yā jā ná tēe yā ndahá yā tēe ñúcuán.

³³De nī ntavā sīn yā dē nūū ndá nchivī cuāhā, de nī nchuhun yā xīnī ndahá yā sōho dē, de nī ntivī sīí yā, de nī nquehé yā yáá dē.

³⁴De nī nūcūndēhé yā ichi andivī, de nī jēca inī yā, de nī ncāhān yā: Efata, ncachī yā, jā cáchī: Nanune.

³⁵De nī nune-ni sōho dē, de nī nduvāha yáá dē, de nī ncāhān vāha dē.

³⁶De nī ndacu yā nūū ndá nchivī jā má cāchí jī nūū nī iin. De vísō nī ncāhān nīhīn yā jíin jī, de sa víhí cā nī scútē nuu jī tūhun.

³⁷Chi nī nsāhvi ndasí inī jī ndéhé jī, de nī ncāhān jī: Vāha sáhá yā ndācá tiñu, chi jondē ndá tēe sóhó núne sōho dē, de ndá tēe níhín nácahān vāha dē sáhá yā, ncachī jī.

Jā ní scájī yā cūmī mil nchivī

(Mt. 15.32-39)

8 ¹De tiempo ñúcuán nī ndutútú cuāhā ndasí nchivī, de nduú nā cuá cajī jī. De nī ncana Jesús ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān yā:

²Cúndāhvī inī nī ndá nchivī yáhá, chi ja nī ncuu ūnī quivī íyó jī jíin nī, de nduú cā jā cajī jī.

³De tú natajī nī jī quīnohōn nditē jī vehe jī, de sava ichi de cuitá ndasí jī, chi íyó sava jī jā jícá vāji jī, ncachī yā.

⁴De nī ncāhān ndá tēe scuáha jíin yā: ¿De ní níhīn ō stāa jā cajī ndá jī? Chi yáhá nduú nā nchivī ndéē, ncachī dē.

⁵De nī jīcā tūhún yā dē: ¿Nāsaa stāa névāha ndá nú? Ujā-ni, ncachī ndá dē.

⁶Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin nchivī cuāhā jā ná cūndeē jī. De nī nquehen yā ndihújā stāa, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nūū Yāa Dios. De nī scuáchi

yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā. De ndá máá dē nī nsajī dē nūū nchivī cuāhā.

⁷De suni íyó jacū tiacá lúli. De nī jicān táhvī yā jēhē, de nī ncāhān yā jā suni sajī ndá dē.

⁸De ndihi ji nī nchajī, de nī ndahā chījin ji. Ñúcuán de nī nastútú ndá dē pedazo jā ní nquendōo, de nī nchitú ūjā tīcá.

⁹De tēe jā ní nchajī, íyó tá cūmī mil dē. Sá de nī nacuetáhvī yā nūū nchivī, de cuānohōn ji.

¹⁰De nī ndīvi yā-ni inī barco jíin ndá tēe scuáha jíin yā, de cuāhān yā región Dalmanuta.

Jā ní jicān ndá dē iin tiñu ñáhnú nūū yā

(Mt. 12.38-40; 16.1-4; Lc. 11.29-30; 12.54-56)

¹¹Ñúcuán de nī nquenda ndá tēe grupo fariseo, de nī nquijéhe dē stíchi dē Jesús. De cúnī ndá dē coto túnī dē yā, de nī jicān dē jā sāhá yā iin tiñu ñáhnú jā coo iin seña ichi andiví.

¹²De nī jēca inī yā sīquī jāá nduú cándíja ndá dē, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu jicān ndá nchivī yáhá iin tiñu ñáhnú nūū ni? De ndāā cáhān ni jā ni iin tiñu ñáhnú mā stéhēn ni nūū nchivī yáhá.

¹³De nī sndóo yā ndá dē, de nī ndīvi tucu yā inī barco, de cuāhān yā incā lado mar.

Tūhun levadura ndá tēe fariseo

(Mt. 16.5-12)

¹⁴De ndá tēe scuáha jíin yā, nī naā inī dē cuiso dē jā cajī dē, chi iin-ni stātílā névāha ndá dē inī barco.

¹⁵De nī ndacu yā nūū dē: Coto má cándíja ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo jíin levadura Herodes, ncachī yā.

¹⁶De nī ncāhān ndá tēe scuáha jíin ndá táhān dē: Va sīquī jāá nduú nā stāā ndíso ó, jā ñúcuán cáhān yā súcuán, ncachī dē.

¹⁷De nī jinī Jesús, de nī ncāhān yā: ¿Nājēhē cúu jā nátúhún ndá nú jā ní ncāhān ni súcuán sīquī jāá nduú nā stāā ndíso nú? ¿A ncháha ca cunī nū, á ncháha ca jīcūhun inī nū jāá nsūú sīquī ñúcuán cáhān ni? ¿A uun ndasí inī ndá nú jā cándíja nú?

¹⁸Iyó tīnūú nú, ¿de á nduú ndéhe nú? Iyó sōho nú, ¿de á nduú jīni nú? ¿De á nduú núcūhun inī nū?

¹⁹Chi tá nī scuáchi nī ūhūn stāā jā ní nchajī ūhūn mil tēe, ¿de nāsaa tīcá nī nchitú pedazo stāā jā ní nastútú nú? ncachī yā. Uxī ūū, ncachī ndá dē.

²⁰De saá-ni tá nī scuáchi nī ūjā stāā jā ní nchajī cūmī mil nchivī, ¿de nāsaa tīcá nī nchitú jā ní nastútú nú pedazo stāā? ncachī yā. Ujā, ncachī ndá dē.

21 De nī ncāhān yā jíin dē: ¿De jondē mitan á ncháha ca jīcūhun inī ndá nú? ncachī yā. Súcuán nī ncāhān yātā yā jā má cándíja ndá dē tūhun stáhvī jā stéhēn ndá tēe ñúcuán.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe cuáá ñuū Betsaida

22 Ñúcuán de nī nquenda yā jíin ndá dē ñuū Betsaida. De nī nquisiáha nchivī iin tēe cuáá nūū yā, de nī ncāhān ndāhvī jī jíin yā jā ná tēe yā ndahá yā nūū dē.

23 Ñúcuán de nī ntiin yā ndahá tēe cuáá, de nī ntavā yā dē yātā ñúū. De nī ntee yā ntesíi yā tīnūú dē, de nī ntee yā ndahá yā dē. De nī jīcā tūhún yā dē tú cuu cunī dē jacū.

24 De nī nūcūndēhé dē, de nī ncāhān dē: Jínī sá nchivī jā jíca jī, de nduú jíinī cājí sá, chí tá cáá ñutun cáá jī, ncachī dē.

25 Ñúcuán de nī ntee tucu yā ndahá yā tīnūú dē. De nī nūcūndēhé vāha dē, de nī nduvāha-nī tīnūú dē, de nī jīnī cājí dē ndihi-nī.

26 De nī natajī yā dē jā quínohōn dē vehe dē, de nī ncachī yā: Mā quívi nú ñuū, de mā cāchí cuitī nū nūū nī iin, ncachī yā.

Jā ní ncachī Pedro jā Jesús cúu Cristo

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Sá de Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā, cuāhān yā ndācá ndáñuū Cesarea Filipo. De ichi nī jīcā tūhún yā dē: De nduhū, ¿nī iin cúu nī cāchī ndá nchivī?

28 De nī ncāhān ndá dē: Sava jī cáhān jā cúu ní Juan, tēe jā ní scuénduté. De sava cā jī cáhān jā cúu ní Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. De sava cā jī cáhān jā cúu ní incā tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

29 Ñúcuán de nī jīcā tūhún yā dē: De ndá máá nú, ¿nī iin cúu nī cāchī ndá nú? De nī ncāhān Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā jā ní ntají Yāā Dios, ncachī dē.

30 De nī ndacu yā nūū ndá dē jā má cāchí dē tūhun yáhá nūū nī iin nchivī.

Jā ní ncachī tūhun Jesús jā cuū yā

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 De nī nquijéhé yā stéhēn yā nūū ndá dē: Maá nī, Yāā nī nduu tēe, cánuú jā ndoho ndasí nī. De ndá tēe ñáhnú jíin ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, cuyichī inī dē nduhū, de cahnī dē nduhū. Sochi nūū únī quívī de natecū nī, ncachī yā.

32 De cājí nī ncāhān yā tūhun yáhá. Ñúcuán de Pedro nī ncana síin dē yā, de nī nquijéhé dē cáhān dē nūū yā jā má cuáha yā tūhun jā coo súcuán.

³³De maá yā nī jicó cóto yā, nī ndēhé yā nūū ndá tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā nūū Pedro: Cujiyo quihīn nū, chi cáhān nū tá cáhān Satanás. Chi nduú jáni inī nū tá cúu nūū jáni inī Yāa Dios, chi sa jáni inī nū tá cúu nūū jáni inī nchivī, ncachī yā.

³⁴De nī ncana yā ndá tēe scuáha jín yā jín ndá nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā: Nā-nī nchivī tú cúnī ji cuniquīn ji nduhū jā scuáha nī ji, de ná cāsī ji jā cúnī maá ji, de ná cúniquīn ji nduhū de cuāha ji tūhun jā cundoho ji tūndóhó jā síquī nī, vísō ná cúū ji.

³⁵De tú ní nchivī cúnī ji cācu ji nūū tūndóhó jā quiji nūū ji jā síquī nduhū, túsaá de tānū tāhvī ji níí cání. De tú ní nchivī vísō ná cúū ji jā síquī nduhū jín síquī jā scāca ji tūhun jā scācu nī nchivī, túsaá de cutecū ji níí cání.

³⁶¿Chi ní cuetínú vísō ná cúndeé nchivī nīhīn ji níí ñayiví, de tú quīvi ji nūū tānū tāhvī ji?

³⁷Chi nduú nā jín cuitī chunáá nchivī jā cācu ánō ji.

³⁸De nchivī yáhá nduú cándija cuitī ji, de cúsa maá cuāchi sáhá ji. De tú nā-nī nchivī cúcanoō ji nūū nchivī yáhá jā síquī nduhū, Yāa nī nduu tēe, jín síquī tūhun cáhān nī, de suni súcuán cucanoō nī jā síquī maá ji, quīvi jā nenda nī jín ndācá ángel ndoo nī. De quīvi núcuán chi vii ndasí cuñáhnú nī, tá cúu nūū cúñáhnú Tatá nī, ncachī yā.

9¹De suni nī ncāhān yā jín ndá dē: Ndāa cáhān nī jín ndá nú jā sava tēe íyó yáhá, mā cúū cuitī dē chi jondē cunī dē nāsa tátúnī Yāa Dios jín poder yā, ncachī yā.

Jā tucu nī nduu yā

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

²Núcuán de nūū íñū quīvi, de Jesús nī jeca yā Pedro jín Jacobo jín Juan, de cuāhān sīn yā jín dē iin yucu súcún. De núcuán, tucu nī nduu yā nūū dē.

³De sahma yā nī jēndūtē, de nī nduyaa ndasí tá cáá yūhā volcán. De nduú nī iin nchivī ñayiví yáhá cuu naquete ji jā nduyaa ndasí súcuan.

⁴De nī jinī ndá dē jā Elías jín Moisés, tēe nī iyo janahán, nátúhún ndúū dē jín Jesús.

⁵Núcuán de nī ncāhān Pedro jín yā: Maestro, nācā vāha jā íyó ndá sá yáhá, de ná sáhá ndá sá ūnī vehe ramádā, iin cuu maá ní, incā cuu Moisés, de incā cuu Elías, ncachī dē.

⁶Chi nī nchūhú ndasí ndá dē, de Pedro nduú ní nsáhá dē cuenta nā cuá cúu jā cáhān dē.

⁷De nī nquiji iin vīcō nūhún, de nī jasī-nī nūū ndá dē. De nūū vīcō núcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā mǎnī ndasí nī jín. De cunini ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

⁸De nī nūcūndēhé ndá dē-ni, de nduú cā ní jínī dē ndúū tēe ñúcuán, chi maá-ni cā Jesús.

⁹De nī nuu ndá dē jín yā yucu. De nī ndacu nīhin yā nūū dē jā má cāchí dē nūū ni iin jā súcuán nī jínī ndá dē, chi jondē tá natecū maá yā, Yāā nī nduu tēe, ncachī yā.

¹⁰Jā ñúcuán nī nchuhun inī ndá dē ndācā jā ní ncuu ñúcuán, de jícā tūhún táhán dē nā tūhun cúu jā natecū yā.

¹¹De nī jícā tūhún dē yā: De ndá tēe stéhēn ley janahán, ¿nājēhē cāhān dē jā cánuú jā xihna cā Elías nenda, sá de quiyi Yāā cúu Cristo? ncachī de.

¹²De nī ncāhān yā jín dē: Jāndāā cúu jā xihna cā quiyi iin tēe cuu tá ncuu Elías, de sāhá tūha dē ndihi, cāchī tutū. ¿De nā cuá cāhān tucu tutū iī sīquī nduhū, Yāā nī nduu tēe? Cāhān jā ndoho ndasí nī, de sāhá jéhe inī ji nūū ni.

¹³Sochi cāhān ni jín ndá nú, ja nī nqui yi tēe jāá ncuu tá cúu nūū ní ncuu Elías, de nī nsāhá nāvāha ndá ji dē ndihi jā ní ncuu inī ji, tá cúu nūū cāhān tūhun dē nūū tutū, ncachī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā iin sūchí jā ñúhún tāchī inī

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴De nī nenda yā jín ndá dē nūū ndá cā tēe scuáha jín yā, de nī jínī yā nchivī cuāhā ndasí, nī jicó ndúū ji ndá dē. De suni íyó ndá tēe stéhēn ley janahán, stāhān tāhān dē jín ndá tēe scuáha jín yā.

¹⁵De tá nī jínī ndá nchivī jā vāji yā, de sáhvi inī ji, de jínu ji cuāhān ji nūū yā jā cāhān ji jín yā.

¹⁶De nī jícā tūhún yā ndá tēe stéhēn ley janahán: ¿Nā sīquī stāhān tāhān ndá nú jín ndá dē? ncachī yā.

¹⁷De nī ncāhān iin tēe íyó ñúcuán: Maestro, nī nquisiáha sá sēhe yíí sá nūū ní, chi ñúhún iin tāchī inī ji, de nī ncuñíhín ji nī nsāhá.

¹⁸De ní-ni cúu nūū íyó ji, de tāchī ñúcuán jáhnī yīhí ji de scócáva ji nūū ñúhún. De jée tīñū yuhú ji, de cāhñī nūhun ji sáhá. De cuācuxií ndasí ji. De nī ncāhān ndāhví sá jín ndá tēe scuáha jín ní jā ná távā dē tāchī, de nduú ní ncúu sāhá dē, ncachī dē.

¹⁹Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tēe nduú cándíja cuitī cúu ndá nú. ¿De nāsaa cā quīvī cundeē ni jā ndoho nī jín nú? ¿De nāsaa cā quīvī cuandēé inī ni jín nú? Cuáquēhen sūchí ñúcuán ná quíji ji, ncachī yā.

²⁰De nī nquisiáha ndá dē ji nūū yā. De tá nī jínī tāchī nūū yā, de nī jahni yīhí ji-ni. De nī jicó cáva ji nūū ñúhún, de nī ntuū ji, de nī jee tīñū yuhú ji.

²¹De Jesús nī jícā tūhún yā tatá ji: ¿Nāsaa tiempo cúu jā sáhá súcuán jín ji? ncachī yā. De nī ncāhān dē: Jondē lulí ji.

22De nī ncuu cuāhā vuelta nī scó cáva tächī ji nūū ñúhūn jíin nūū nduté, jā cahnī ji cúnī. De tú cuu sáhá ní, de cundáhvi inī ní sāán de chindeé chituu ní sāán jā nduvāha sēhe sá, ncachī dē.

23De nī ncāhān Jesús jíin dē: Tú cuu candíja nú jā sáhá nī, chi nchivī cándíja de cuu ndācá-ni jā cúnī ji, ncachī yā.

24De maá tatá sūchí ñúcuán nī ncāhān jee dē: Cándíja sá, de chindeé chituu ní sāán jā candíja nīhin cā sá, ncachī dē.

25De nī jinī Jesús jā távī ndasí nchivī nūū yā. De nī ncāhān yā nūū tächī: Ndóhó tächī jā ní nsáhá jāá ncuñíhín ncusóhó ji, nduhū tátúnī nī nūū nū jā quee nú inī sūchí yáhá, de mā ndívi nú cā inī ji, ncachī yā.

26Ñúcuán de nī ncana cóhó tächī, de nī jahní yíhí tucu ji, de nī nquee cuāhān. De sūchí ñúcuán nī ncuu ji modo ndíyi, de nī ncāhān cuāhā nchivī jā ní jihī ji.

27Sochi Jesús nī ntiin yā ndahá ji, de nī nacani yā ji, de nī nūcuiñī ji.

28Sá de nī nquívi Jesús inī iin vehe, de ndá tēe scuáha jíin yā nī jicā tūhún síin dē yā: ¿Nājēhē cúu jāá nduú ní ncúu tavā ndá sá tächī ñúcuán? ncachī dē.

29De nī ncāhān yā: Iin tächī súcuan, chi mā quēé cuitī quihín de tú mā cácan táhvī nū de tú mā cōó nditē inī nū, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuū yā

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30De nī nquee yā ñúcuán jíin ndá dē, de nī nchāha yā ndáñúū Galilea cuāhān yā. De nduú cúnī yā jā cunī nī iin nchivī.

31Chi stéhēn yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de ncachī yā: Maá nī, Yāā nī nduu tēe, nastúu ndá ji nduhū nūū ndá tēe xēēn. De cahnī dē nduhū, de tá nī jihī nī, de nūū únī quívi de natecū nī, ncachī yā.

32De nduú ní jícūhun inī ndá dē tūhun yáhá, de nī nchūhú dē cātūhún dē yā siquí tūhun jā ní ncāhān yā.

Ní nchivī cúu jā cúñáhnú cā

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33De nī nquenda yā jíin ndá dē ñuū Capernaum, de tá nī nquívi yā inī vehe, de nī jicā tūhún yā ndá dē: ¿Nā tūhun nī natúhún ndá nú jā váji ó ichi? ncachī yā.

34De nduú ní ncāhān cuitī ndá dē, chi ichi nī ncāhān ndá dē siquí ní iin dē cúñáhnú cā.

35Ñúcuán de nī jēcundee yā, de nī ncana yā ndihúxī ūū dē, de nī ncāhān yā: Tú ní iin nú cúnī jā cuñáhnú cā, de sa sáhá nú maá nú jā cuu nú tēe núu cā nūū ndá táhán nú, de cuu nú mozo nūū táhán nú.

36Ñúcuán de nī ntiin yā ndahá iin sūchí lúli, de nī jani yā ji mähñú ndá dē. De nī numi yā ji, de nī ncāhān yā jíin ndá dē:

³⁷Nā-ni nchivī de tú jā síquī nduhū jétáhvī ji iin sūchí lúli tá cúu nūu cúu sūchí yáhá, de nduhū jétáhvī ji. De nchivī jā jétáhvī nduhū, de nsūú maá-ni nduhū, chi suni Yāa jā ní ntají nduhū jétáhvī ji, ncachī yā.

Nchivī jāá nduú cáhān síquī yā, íñi ji jín yā

(Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

³⁸Ñúcuán de nī ncāhān Juan jín yā: Maestro, nī jinī ndá sá iin tēe jā jín sívī ní távā dē tāchī inī nchivī. De nī jasī ndá sá jā sáhá dē, chi nduú jica dē jín ó, ncachī dē.

³⁹De nī ncāhān Jesús jín dē: Mā cāsī ndá nú jā sáhá dē. Chi nī iin tēe jā jín sívī nī sáhá dē tiñu ñáhnú, mā cūú nacahān dē síquī nī.

⁴⁰Chi iin tēe jāá nduú cáhān contra síquī ō, íñi dē jín ó.

⁴¹De nā-ni nchivī de tú jā síquī nduhū taji ji vísō iin ñajin ndute coho nú, síquī jā cándíja nú nduhū, de ndāā ndija cúu jā nīhīn ji tāhvī ji.

Xēēn coo síquī nchivī quívi nūu cuāchi

(Mt. 18.6-9; 5.13; Lc. 17.1-2; 14.34-35)

⁴²De tú iin sūchí lúli yáhá cándíja ji nduhū, de tú quívi ji cuāchi sáhá nā-ni nchivī, de vāha cā de tú ní núhnī iin yōsō cáhnú sūcūn nchivī ñúcuán, de quēe ji chíjin ndute mar nícu.

⁴³De tú ndahá nú sáhá jā quívi nú cuāchi, de vāha cā quehndē nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā jā coo iin-ni ndahá nú de quívi nú nūu cutecū nū ní cání, nsūú cā jā coo ndúu ndahá nú de quívi nú infierno, nūu cáyū ñuhūn jā má ndáhvā cuitī.

⁴⁴De ñúcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁵De tú jēhē nū sáhá jā quívi nú cuāchi, de suni vāha cā quehndē nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā jā coo tícúhlu nú de quívi nú nūu cutecū nū ní cání, nsūú cā jā coo ndúu jēhē nū de quívi nú infierno, nūu cáyū ñuhūn jā má ndáhvā cuitī.

⁴⁶De ñúcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁷De tú tīnūú nú sáhá jā quívi nú cuāchi, de vāha cā tavā nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā jā quívi nú nūu tátúnī Yāa Dios jín iin-ni tīnūú nú, nsūú cā jā coo ndúu tīnūú nú de quívi nú infierno.

⁴⁸De ñúcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁹Chi tá cúu nūu quēe vāha oro sáhá ñuhūn, suni súcuán quēe vāha nchivī sáhá tūndóhó. De ndācá cūñu jā sócō nchivī nūu yā, cúu uhguā sáhá ñīī.

⁵⁰Vāha íyó ñīī, de tú ñīī ná náā jā úhguā, ¿de nāsa nduu uhguā tucu sáhá nú? Túsaá de cuu nú nchivī vāha, tá cúu nūu íyó vāha ñīī. De cundee vāha ndá nú jín táhān nú, ncachī yā jín ndá dē.

Siqui jā má sndóo táhán tēe jín ñahan

(Mt. 19.1-12; 5.31-32; Lc. 16.18)

- 10** ¹De nī nquee yā ñuū Capernaum, de nī jīnū yā región Judea jín incā lado yūte Jordán ichi nūū quenda ncandii. De ñúcuán nī ncutútú tucu nchivī nūū yā, de nī stéhēn tucu yā tūhun nūū ji, tá-ni sáhá yā.
- ²Ñúcuán de jacū tēe grupo fariseo nī nquenda dē nūū yā, chi cúnī dē coto túnī dē yā, tú nāsa cāhān yā. De nī jicā tūhún dē yā tú íyó ley jā cuu ndusín iin tēe jín ñasíhí dē.
- ³De nī ncāhān yā jín dē: ¿Nā tiñu nī ndacu Moisés nūū nū jondē janahán?
- ⁴De nī ncāhān ndá dē: Moisés nī jēhe dē tūhun jā cuvāha iin acta jā ndusín dē jín ña, de ndōo ña, ncachī dē.
- ⁵De nī ncāhān Jesús jín dē: Siqui jā nihin inī ndá nú, de jā ñúcuán cúu jā ní ndacu dē tiñu yáhá nūū nū.
- ⁶Sochi jondē quivī xíhna ñúhún tá nī nsáhá Yāa Dios ndihi, chi tēe jín ñahan nī nsáhá yā, cáchī tutū.
- ⁷Jā ñúcuán cúu jā sndóo tēe tatá dē naná dē, de quétáhán dē jín ñasíhí dē.
- ⁸De iin-ni cā cúu ndúū dē, cáchī Yāa Dios. Túsaá de nduú cā cúu ūū táhán dē, chi iin-ni cā cúu.
- ⁹Jā ñúcuán nduú vāha jā sndóo táhán, chi jā ní squétáhán Yāa Dios cúu, ncachī yā.
- ¹⁰De tá nī nquivi ndá dē vehe, de ndá tēe scuáha jín yā nī jicā tūhún tucu dē yā siquī tūhun ñúcuán.
- ¹¹De nī ncāhān yā jín dē: Tú nā-ni tēe sndóo dē ñasíhí dē, de nacueca dē incā ñahan, túsaá de cásiquí ndéē dē ñasíhí dē.
- ¹²De tú iin ñahan sndóo ña yíí ña de nacueca ña incā tēe, suni cásiquí ndéē ña dē, ncachī yā.

Jā ní jicān táhvi Jesús jēhē ndá sūchí lúlí

(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

- ¹³Ñúcuán de nī nquenda nchivī nūū yā jín ndá sūchí lúlí, jā tee yā ndahá yā xīnī ji. De ndá tēe scuáha jín yā, nī ncāhān dē nūū ndá nchivī jā váji jín ji.
- ¹⁴De nī jinī Jesús, de nī nquiti inī yā, de nī ncāhān yā jín ndá dē: Cuāha tūhun ná quíji ndá sūchí lúlí jīñā nūū ni, de mā cāsī ndá nú jā quiji ji. Chi nchivī jā ndicó cóo inī jā canī inī ji modo ndá sūchí yáhá, suu ji cúu jā quivi ndahá Yāa Dios jā tatúnī yā nūū ji.
- ¹⁵De ndāā cāhān nī jín ndá nú, tú iin nchivī nduú jétáhvī ji jā tatúnī Yāa Dios nūū ji, tá cúu nūū jétáhvī iin sūchí lúlí, de mā quivi cuitī ji ndahá yā, ncachī yā.
- ¹⁶De nī numi yā ndá ji, de nī ntee yā ndahá yā xīnī ji, de nī jicān táhvi yā jēhē ji.

Tūhun tēe cuicá

(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17Ñúcuán de nī nquehen tucu yā ichi cuāhān yā. De jínu iin tēe nī nquenda dē, de nī jēcuīñi jítí dē nūū yā, de nī jīcā tūhún dē yā: Tēe vāha cúu ní Maestro. De cachī ní, ¿nā tiñu vāha sāhá sá de nīhīn táhvi sá cutecū sá níí cání andiví? ncachī dē.

18De nī ncāhān yā jín dē: ¿A jáni inī nū jā iin tēe-ni cúu nī jā cáhān nū tēe vāha jín nī? Nduú nī iin tēe vāha íyó, chi mátúhún-ni Yāa Dios.

19Ja jínī nū ndá tiñu jā ní ndacu Yāa Dios: Mā cásiquí ndēē tāhán nú. Mā cáhñi nū ndiyi. Mā sácuíhná nú. Mā cáhān nū tūhun tūhún. Mā stáhví nú tāhán nú. Cuetáhví nú nūū tatá nú nūū naná nú, ncachī yā.

20De nī ncāhān tēe ñúcuán jín yā: Ndācá tiñu yáhá ja nī squíncuu sá jondē tá lulí sá, Maestro, ncachī dē.

21Ñúcuán de nī ncumanī Jesús jín dē, de nī ncāhān yā: Iin-ni cā tiñu cúmanī sāhá nú túsaá: Cuáhán de xicó ndihi nú jā névāha nú, de cuāha nú nūū nchivī ndāhví. De jondē andiví cuāha yā jā vāha ndasí nūū nū. Sá de quiji nú cuniquīn nū nduhū cōhōn, de cuāha nú tūhun jā cundoho nú tūndóhó jā síquī ni, ncachī yā.

22De tá nī jini dē tūhun yáhá, de nī ntahúhvī inī dē. De cúcuécá inī dē cuāhān dē, chi cuicá ndasí dē.

23Ñúcuán de nī ndēhé Jesús níí xiín yā, de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nchivī cuicá chi ūhvī ndasí quívi ji ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūū ji, ncachī yā.

24De ndá tēe scuáha jín yā nī nsāhvi inī dē nī jini dē tūhun yáhá. De nī ncāhān tucu yā jín ndá dē: Ndá nchivī jā cútóó xūhún, ūhvī ndasí quívi ji ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūū ji.

25Namā cā yāha iin camello yavī yitícú nsūú cā jā quívi iin nchivī cuicá inī ndahá Yāa Dios jā tatúni yā nūū ji, ncachī yā.

26De víhí cā nī nsāhvi inī ndá dē nī jini dē, de nī jīcā tūhún táhán dē: ¿De ní nchivī cúu jā cācu túsaá? ncachī dē.

27De nī ndēhé yā nūū ndá dē, de nī ncāhān yā: Nchivī chi mā cūú squívi ji maá ji ndahá Yāa Dios, sochi maá yā chi cuu sāhá yā, chi ndihi-ni tiñu cuu sāhá yā, ncachī yā.

28Ñúcuán de nī ncāhān Pedro jín yā: Señor, de ndá sāán chi nī sndóo sá ndihi jā névāha sá, de níquīn sá níhín, ncachī dē.

29De nī ncāhān Jesús: Ndāā cáhān nī jín ndá nú, tú nā-ni nchivī sndóo vehe, á ñanī, á cuāha, á tatá, á naná, á ñasíhí, á sēhe, á ñuhun, jā síquī nduhū jín jā síquī jā scútē nuu ji tūhun jā scácu nī nchivī,

30túsaá de nanihīn ji iin ciento cā jā súcuán mitan, cúu vehe, cúu ñanī, cúu cuāha, cúu naná, cúu sēhe, cúu ñuhun, de suni jondē jíin jā cunī ūhvī nchivī ji. De incā vida jā quiji de cutecū ji ní cání andiví.

31Sochi cuāhā nchivī jā cúñáhnú mitan, nduu ji nchivī núu cā. De nchivī jā núu cā mitan, chi nduñáhnú ji, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuū yā

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

32De ñúhún ndá dē ichi jā cáa cuāhān Jerusalén. De Jesús yósnúú yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā. De ndá nchivī jā níquīn ji yā, sáhvi inī ji nī jini ji tūhun cáhān yā, de yúhú ji. Ñúcuán de nī ncana síin tucu yā ndihúxī ūū tēe scuáha, de nī nquijéhe tucu yā cáchī tūhun yā ndācá jā quiji sīquī yā:

33Cunini ndá nú, chi mitan de ja cuāhān ō Jerusalén, de ñúcuán nastúu nchivī nduhū, Yāā nī nduu tēe, nūū ndá sūtū cúñáhnú jíin nūū ndá tēe stéhēn ley janahán. De nenda ndá dē sīquī nī jā cuū nī. De nasiáha dē nduhū nūū ndá tēe nación Roma jā tátúnī jā ndēe Jerusalén.

34De ndá tēe ñúcuán sáhá catá dē nūū nī, de canī dē nduhū, de tivī sīí dē nūū nī, de sá de cahnī dē nduhū. Sochi nūū únī quivī de natecū nī, ncachī yā.

Jā ní jicān Jacobo jíin Juan iin favor nūū yā

(Mt. 20.20-28)

35Ñúcuán de Jacobo jíin Juan, ndúū sēhe Zebedeo, nī nquenda dē nūū Jesús, de nī ncāhān dē: Maestro, cúnī sá jā sáhá ní iin jā cācān sá nūū ní, ncachī ndúū dē.

36De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā cuá cúu jā sáhá nī jíin nú cúnī nū? ncachī yā.

37De nī ncāhān ndúū dē: Cuāha ní tūhun jā cundeē sá xiín ní quivī nduñáhnú ní, iin sá lado cuáhá ní, de incā sá lado sátín ní, ncachī dē.

38Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jíin ndúū dē: Nduú jini nū nā cuá cúu jā jicān nū. ¿A cuu cundoho nú tūndóhó tá cúu nūū quiji sīquī nī? ¿De á quenda nú cundoho xēen nū tá cúu nūū cundoho nī? ncachī yā.

39De nī ncāhān ndúū dē: Cuu sáhá sá, ncachī dē. De nī ncāhān yā jíin dē: Jāndáa cúu jā ndoho nú tūndóhó tá cúu nūū quiji sīquī nī, de ndoho xēen nū tá cúu nūū cundoho nī.

40Sochi jā cundeē nū lado cuáhá nī jíin lado sátín nī, de nsūú nduhū cúu jā cuāha tūhun. Chi ja íyó tūha jā cuu ndá tēe jā ní nacāji Tatá nī, de tēe ñúcuán nihīn, ncachī yā.

41De ndihúxī cā tēe scuáha jíin yā, nī jini dē tūhun yáhá, de nī nquiti inī dē nī jini dē Jacobo jíin Juan.

⁴²De Jesús nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Jínī ndá nú nāsa sáhá ndá tēe jā cúñáhnú nūū nchivī ndá nación. Chi ndácu nīhin ndá dē nūū jī, de maá dē cáchī nāsa coo.

⁴³Sochi ndá máá nú, chi mā sáhá nú súcuán. Chi tú ní iin nú cúnī nū cúñáhnú nú, de nduú chi sa sáhá nú maá nú tēe jā cuetíñú ndá táhán nú.

⁴⁴De tú ní iin nú cúnī jā cuu nú nūū, de sa sáhá nú maá nú mozo nūū ndá táhán nú.

⁴⁵Chi suni súcuán sáhá maá nī, Yāā nī nduu tēe, chi nsūú jā vāji nī jā cuetíñú nī nchivī, chi sa vāji nī jā cuetíñú nchivī nduhū. De cuāha nī maá nī jā cuū nī tácu scácu nī cuāhā nchivī, ncachī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā Bartimeo tēe cuáá

(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶Ñúcuán de nī nquenda yā ñuū Jericó jíin ndá tēe scuáha jíin yā. Sá de nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā jíin ndá dē jíin ndá cā nchivī cuāhā. De Bartimeo tēe cuáá, sēhe Timeo, ndēe dē yuhú íchí, jícān dē caridad.

⁴⁷De nī jini dē tūhun jā vāji Jesús tēe ñuū Nazaret. De nī nquijéhé dē cána jee dē: Jesús, maá ní jā cúu ní tatā rey David, cundáhvī inī ní sāán, ncachī dē.

⁴⁸De cuāhā nchivī nī ncāhān jī nūū dē jā ná cāsī dē yuhú dē. Sochi víhí cā nī ncana jee dē: Maá ní jā cúu ní tatā rey David, cundáhvī inī ní sāán viī, ncachī dē.

⁴⁹Ñúcuán de nī jencuiñī Jesús, de nī ncāhān yā: Cana dē ná quíji dē. De nī ncana ndá jī tēe cuáá ñúcuán: Ndeé coo inī nū. Nacuiñī ná cóhōn, chi cána yā ndóhó, ncachī jī.

⁵⁰Ñúcuán de nī squéne dē sōō dē, de ñamā nī nacuiñī dē, de nī nquenda dē nūū Jesús.

⁵¹De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā cuá cúnī nū jā sáhá nī ndóhó? De nī ncāhān dē: Maestro, jā ná ndúnijīn tīnūú sá cúnī sá, ncachī dē.

⁵²De nī ncāhān Jesús jíin dē: Cuáhán túsaá, chi nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de suu cúu jā ní nduvāha nú, ncachī yā. De nī ndunijīn-nī tīnūú dē, de nī jēcuniquīn dē Jesús cuāhān dē jíin yā ichi ñúcuán.

Jā ní nquīvi Jesús Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

11 ¹De cuācuñatin yā ciudad Jerusalén, de nī ncuñatin yā ñuū Betfagé jíin ñuū Betania, jā cáá jēhē yucu Olivos. De nī ntají yā ūū tēe scuáha jíin yā jā quíhīn dē.

- ²De nī ncāhān yā jín dē: Cuáhán ñuū lulí jā cáá ichi núū. De tá nī nquīvi nú de cunī nū iin burro núhnī tī, jā nī iin tēe ncháha ca cosō dē tī. De nandají nú tī, de quiji nú jín tī.
- ³De tú ní iin cātūhún nūcu nándají nú tī, de cachī nū jā maá Jētohō ō jínī ñúhún yā tī, de ñamā natajī yā tī ndiji tī, cachī nū, ncachī yā jín ndúū dē.
- ⁴De cuāhān ndúū dē, de nī nihīn dē burro ñúcuán núhnī tī viéhé quēhe inī ichi. De nī nandají dē tī.
- ⁵De sava nchivī íñí ñúcuán nī ncāhān jín dē: ¿Nā cuá sáhá ní jā nándají ní burro jīñā? ncachī ji.
- ⁶Ñúcuán de nī ncāhān ndúū dē tá cúu nū ní ncachī Jesús nū dē. Sá de nī nsiáā ji tī cuāhān dē jín tī.
- ⁷De nī nenda ndúū dē jín tī nū Jesús. De nī nchisó ndá dē sōō dē sīquī tī, de nī jēcōsō yā tī.
- ⁸De cuāhā nchivī nī scāā ji sōō ji inī ichi. De sava cā ji nī jāhnū ji ndahá ñūū, de nī jaquīn ji inī ichi.
- ⁹De nchivī cuáhān ichi núū yā jín nchivī níquīn ichi chātā yā, cána jee ji: Viī ndasí cúñáhnú yā. De vāha ndasí Yāā cúu yā chi vāji yā jín tiñu maá Jētohō ō Yāā Dios.
- ¹⁰De vāha ndasí coo, chi ja ñatin tatúnī yā tá cúu nū ní ntatúnī tatā ō rey David. De viī ndasí cúñáhnú maá Yāā Dios, ncachī ji.
- ¹¹Sá de nī nquīvi Jesús maá Jerusalén jín inī templo cāhnú. De nī ndēhé yā nū ndācá ndatínú jā íyó ní ñúcuán. De ja nī ñini, de nī nquee yā cuāhān yā ñuū Betania jín ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā.

Jā ní ncāhān yā nūū ñutun higo

(Mt. 21.18-19)

- ¹²De quīvi téēn, tá nī nquee yā ñuū Betania jín ndá dē, de cócon yā.
- ¹³De jondē jícá nī jinī yā iin ñutun higo jā ndéē yūcū. De nī jēndēhé yā tú sanaā nihīn yā higo jā caji yā. De nduú ní níhīn cuitī yā, chi maá-ni yūcū ndéē, chi nsūú tiempo cúun higo cúu.
- ¹⁴Ñúcuán de nī ncāhān yā nūū ñutun higo: Mitān de mā cúun cuitī cā higo xīnī nū, ncachī yā. De ndá tēe scuáha jín yā nī jini dē jā súcuán nī ncāhān yā.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo

(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

- ¹⁵De nī nenda yā jín ndá dē Jerusalén. De nī ndīvi yā inī patio templo cāhnú, de nī ntavā yā ndá nchivī jā jéen quiti de náxicó nū nchivī jā sōcō ji. De nī scócáva yā mesa ndá nchivī jā sáma xūhún, jín silla ndá nchivī jā xícó paloma.

- 16De nduú ní jéhe yā tūhun jā yāha nchivī inī templo jíin ndatíñú ndíso ji.
 17De nī stéhēn yā tūhun nūū ji, nī ncachī yā: Yósō nūū tutū īī jā cáhān Yāā Dios: Vehe nī chi vehe nūū jícān táhvī nchivī ndācá nación cúu, cáchī yā. Sochi ndá ndóhó, chi modo yavī cava jācuīhná nī nasāhá nú, ncachī yā.
 18De ndá tēe stéhēn tutū ley jíin ndá sūtū cúñáhnú, nī jini dē tūhun yáhá, de nī nquijéhé dē ndúcú dē modo nāsa cahnī dē yā. Chi yúhú ndá dē jā cuñáhnú cā maá yā nsūú cā ndá máá dē, chi ndācá nchivī cúsiī ndasí inī ji níni ji tūhun stéhēn yā.
 19De tá ja ñatin cuaā, de nī nquee yā Jerusalén cuāhān yā.

Jā ní nchīchī ñutun higo

(Mt. 21.20-22)

- 20De jānehēn quivī téen nī nayāha yā jíin ndá dē cuāhān yā. De nī jinī ndá dē jā ñutun higo ñúcuán ja nī nchīchī ní jondē jíin yoho.
 21Ñúcuán de nī nūcūhun inī Pedro, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, cūndēhé ní ñutun higo ñúcuán jā ní ncāhān ní nūū, de mitan ja nī nchīchī, ncachī dē.
 22De nī ncāhān Jesús jíin ndá dē: Candíja ndá nú jā sāhá Yāā Dios jā jícān nū.
 23Chi ndāā cáhān ni jíin nú, tú nā-ni nchivī cāhān ji jā cujiyo yucu yáhá quihīn jondē nūū mar, de tú nduú jáni síquí inī ji, chi sa cándíja ji jā coo tá cúu nūū cáhān ji, ñúcuán de quee ndaā jā ní ncāhān ji.
 24Jā ñúcuán cúu jā cáhān ni jíin ndá nú, ndācá jā jícān táhvī nū, de tú cándíja nú jā nīhīn nū, de nīhīn nū.
 25De tá jícān táhvī nū, de cune cáhnú inī nū nūū nchivī jā sāhá cuāchi nūū nū, tácuā maá Tatá nú, Yāā ndéē andiví, suni cune cáhnú inī yā nūū cuāchi nú.
 26Chi tú mā cúne cáhnú inī nū nūū táhán nú, de saá-ni maá Tatá nú, Yāā ndéē andiví, mā cúne cáhnú inī yā nūū cuāchi nú, ncachī yā.

Síquí jā ndíso tíñú Jesús

(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

- 27Ñúcuán de nī nenda tucu yā Jerusalén, de jíca nuu yā inī templo cāhnú. De ndá sūtū cúñáhnú, jíin tēe stéhēn ley janahán, jíin tēe ñáhnú jā ndácu tiñú, nī nquenda ndá dē nūū yā.
 28De nī jicā tūhún dē yā: ¿Ní jondē nī nīhīn tíñú nú ndá tiñú jā sāhá nú yáhá? ¿De ní iin nī ntee tiñú ndóhó jā sāhá nú súcuán? ncachī ndá dē.
 29De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cātūhún nī ndá nú iin tūhun. De tú cuu scócóo nú, ñúcuán de cachī ni nūū nū ní jondē nī nīhīn tíñú nī jā sāhá nī tiñú yáhá.

30 ¿Ní iin nī ntee tiñu sīquī Juan jā ní scuénduté dē? ¿A Yāā Dios á ndá tēe? Cachī nūū nī, ncachī yā.

31 Ñúcuán de nī natúhún ndá máá dē: Tú cachī ō jā Yāā Dios nī ntee tiñu ñúcuán sīquī Juan, de cāhān dē jíín ó: ¿Túsaá de nājēhē cúu jāá nduú ní ncándíja ndá nú jā ní ncāhān dē?

32 De tú cāhān ō jā nchivī nī ntee tiñu sīquī dē, de quītī inī nchivī cunī ji yóhó, ncachī ndá dē jíín táhán dē. Chi yúhú ndá dē jā quītī inī nchivī, chi ndivī ji cándíja ji jā tēe nī nacani tūhun Yāā Dios nī ncuu ndíja Juan.

33 Jā ñúcuán nī ncāhān ndá dē jíín yā: Nduú jíín nī, ncachī dē. Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: De saá-nī nduhū, suni mā cāchí nī nūū nū ní iin nī ntee tiñu sīquī nī jā sáhá nī tiñu yáhá, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ndá tēe nēhén jā sátíñú nūū yūcū uva

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

12 ¹De nī nquijéhé yā cāhān yā tūhun yátá jíín ndá dē: Iin tēe nī nchuhun dē cuāhā yūcū uva. De nī jasī dē corral, de nī nsāhá dē iin nūū cāxīn dē uva. De nī nsāhá dē iin vehe súcún tácuā cuu coto dē níí cáhnú. De nī sndóo dē nūū sava tēe jā sátíñú nūū, de cuu sava dē ndīhā jíín. De nī nquehen dē ichi cuāhān jīcá dē.

²De maá tiempo jā ndutútú uva, de nī ntají dē iin mozo jā cuánaquēhen ji sava ndīhā uva nūū ndá tēe sátíñú.

³De ndá tēe ñúcuán nī ntiin dē mozo, de nī ncani dē ji, de nī natají uun dē ji cuānohōn ji.

⁴Ñúcuán de tēe xíí uva nī ntají dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátíñú nī jēhe dē yūū xīnī mozo ñúcuán, de nī stácuēhé dē, de nī ncāhān nāvāha dē nūū.

⁵De tēe xíí uva nī ntají tucu dē incā mozo cuāhān. De nī jahnī ndá dē ji. De suni súcúan nī ntají dē cuāhā cā mozo cuāhān, de sava ji nī ncani ndá dē, de sava cā ji nī jahnī dē.

⁶De tēe xíí uva, íyó iin sēhe dē de mǎnī ndasí dē jíín. De jā sándīhí de nī ntají dē sēhe dē cuāhān nūū ndá tēe sátíñú. De jáni inī dē jā cuetáhví ndá tēe ñúcuán nūū sēhe dē.

⁷Sochi ndá tēe sátíñú nī natúhún ndá máá: Tēe xíí táhvī cúu yáhá. Ná cáhnī ō ji, de ndōo táhvī ji cuu ó, ncachī ndá.

⁸De nī ntiin ndá dē ji, de nī jahnī dē, de nī squéne dē ji yuhú ñúhún ñúcuán, ncachī yā.

⁹Ñúcuán de nī jīcā tūhún yā ndá dē: ¿Túsaá de nāsa sáhá tēe xíí uva? Nenda dē de cahni dē ndá tēe sátíñú, de cuāha dē ñuhun jā cáá uva nūū sava cā tēe jā sátíñú nūū.

10 ¿De á ncháha ca cahvi ndá nú tūhun yáhá jā yósō nūū tutū īī, jā nduhū cúu tá cúu iin yūū? Chi cáchī tutū:

Yūū jā ní squéne yichī ndá tēe jā sáhá vehe,
maá yūū yáhá nduu jā quituu squínā vehe.

11 Maá Jētohō ō Yāā Dios nī nsāhá yā súcuán,
de sáhvi inī ō jínī ō tiñu yáhá.

Cáchī tutū, ncachī yā.

12 Ñúcuán de nī nducú ndá dē modo jā tiin dē yā. Chi nī jīcūhun inī dē jā sīquī ndá máá dē cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá sīquī ndá tēe jā sátínú nūū uva jín ndá tēe jā sáhá vehe. Sochi sīquī jā yúhú ndá dē jā quītī inī nchivī, de nī sndóo dē yā, de cuāhān dē.

Siquī xūhún renta

(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

13 Ñúcuán de nī ntají ndá dē sava tēe grupo fariseo jín grupo Herodes, cuāhān dē nūū yā, chi nducú ndá dē nāsa sáhá dē tácuā cāhān yā iin tūhun jā nīhīn dē cuāchī sīquī yā.

14 De nī nquenda ndá dē, de nī ncāhān dē jín yā: Maestro, jínī ndá sá jā tēe cāhān ndāā cúu ní, de nduú yúhú ní jā cāhān nī iin nchivī sīquī ní. Chi nduú sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin nchivī, chi inuú-nī sáhá ní jín ndá ji. De stéhēn ndāā ní nāsa squíncuu nchivī nūū Yāā Dios. ¿De á íyó vāha jā chunáá ó xūhún renta nūū rey nación Roma jā tíin nación maá ó? ¿A chunáá ó, á mā chúnáá ó? ncachī dē.

15 De maá yā jínī yā jā stáhvi-nī ndá dē, de nī ncāhān yā jín dē: ¿Nājēhē cúu jā jító túnī ndá nú nduhū? Taji iin xūhún ná cúndēhé nī, ncachī yā.

16 De nī jēhe ndá dē xūhún, de nī ndēhé yā nūū, de nī jīcā tūhún yā dē: ¿Nā tēe cúu jā ndēē nūū xūhún yáhá, de nā sívī cúu jā ndēē yáhá? De nī ncāhān ndá dē jín yā: Rey ñúcuán cúu.

17 De nī ncāhān yā jín ndá dē: Túsaá de nacuāha nú nūū rey ñúcuán jā cúu cuenta dē, de nacuāha nú nūū Yāā Dios ndācá jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā. De nī nsāhvi ndasí inī ndá dē nī jini dē jā ndíchí nī ncāhān yā.

Jā ní jīcā tūhún ndá dē sīquī jā natecū ndiyi

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Ñúcuán de jacū tēe grupo saduceo nī nquenda dē nūū yā. De ndá tēe ñúcuán cáchī dē jāā nduú nátecū cuitī ndiyi. De nī jīcā tūhún dē yā sīquī iin tūhun:

19 Maestro, de Moisés nī ntee dē nūū tutū jā névāhá ó: Tú iin tēe cuū dē, de ndōo ñasíhí dē, de tú nduú ní íyo sēhe dē jín ña, túsaá de cánuú jā ñanī dē nacuēca ñasíhí dē, de sēhe dē jā coo jín ña, nūcuīñī ji nūū ndiyi ñanī dē, cáchī tutū.

²⁰De nī iyo ūjā ñanī. De tēe xihna ñúhún nī jeca dē iin ñahan. De nī jihī dē, de nduú nā sēhe dē ní iyo.

²¹De tēe ūū nī nacueca dē ña, de suni nī jihī dē, de suni nduú nā sēhe dē ní iyo. De saá-ni tēe ūnī.

²²De ndihújā dē nī nacueca dē ña, de ni iin dē nduú ní iyo sēhe dē. De jā sándihí de nī jihī ñahan ñúcuán.

²³Túsaá de tá natecū ndá dē quivī jā natecū ndiyi, ¿de ní iin dē cuu ña ñasíhí dē? Chi ndihújā dē nī ndeē jíin ña, ncachī ndá dē jíin yā.

²⁴Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin dē: Ndasí stíví ndá nú tūhun sīquī jāá nduú jícūhun inī nū jā cáhān tutū īī, de ni nduú jíin nū jā íyó poder Yāa Dios jā nastécū yā ndiyi.

²⁵Chi quivī jā natecū ndá ndiyi, de nduú cā nā tūhun jā quetáhán tēe jíin ñahan coo. Chi coo ndá ji tá cúu ndá ángel Yāa Dios andiví.

²⁶De sīquī jā natecū ndiyi, ¿a nduú ní ncáhvi ndá nú tutū jā ní ntee Moisés, nāsa nī ncāhān Yāa Dios jíin dē mǎhñū yūcū jā cáyū ñuhūn? Maá nī cúu Yāa Dios Abraham jíin Isaac jíin Jacob, ncachī yā nūū Moisés.

²⁷Chi vísō ja nī jihī ndá dē sochi técū dē nūū íyó maá yā, chi cúu yā Yāa jā sáhá jā técū nchivī níí cání. Ndasí stíví ndá nú tūhun yā túsaá, ncachī yā jíin ndá dē.

Tūhun cánuú ndasí cā jā ní ndacu Yāa Dios

(Mt. 22.34-40)

²⁸De nī nquenda iin tēe stéhēn ley janahán, de nī jini dē jā stíchī tǎhán ndá tēe ñúcuán jíin Jesús. De nī jinī dē jā vāha nī scócóo yā tūhun. De nī jicā tūhún dē yā: ¿Ní tūhun cúu jā ndácu tiñu jā cánuú ndasí cā nūū ndá cā tūhun jā ní ndacu yā janahán? ncachī dē.

²⁹De nī ncāhān Jesús jíin dē: Yáhá cúu tiñu jā cánuú ndasí cā nūū ndācā cā: Cáchi tutū: Nchivī Israel, cunini nú: Maá Jētohō ō Yāa Dios chi mátúhún yā-ni íyó.

³⁰Túsaá de coo manī ndasí nú jíin maá Jētohō nū Yāa Dios jondē jíin inī jíin ánō nū, jíin níí jāá ntúnī nū, jíin níí fuerza nū. Yáhá cúu tūhun ndácu yā jā cánuú ndasí cā.

³¹De tūhun ūū jā ní ndacu yā, suni súcuán cáhān: Cundáhvi inī nū táhán nú tá cúu nūū cundáhvi inī nū maá nú, cáchi tutū. Nduú cā nā incā tūhun ndácu tiñu cánuú cā íyó, chi yáhá-ni cúu, ncachī yā jíin dē.

³²Ñúcuán de tēe stéhēn ley janahán, nī ncāhān dē jíin yā: Vāha nī ncāhān ní Maestro. Chi ndāa jā iin-ni Yāa Dios íyó, de nduú cā nā incā yā íyó.

³³De cánuú jā coo manī ndasí ó jíin yā jondē jíin inī jíin ánō ō, jíin níí jāá ntúnī ō, jíin níí fuerza ō, de cundáhvi inī ō táhán ó tá cúu nūū cundáhvi inī

ō maá ó. De cánuú ndasí cā yáhá nsūú cā jā teñuhūn ō quiti jíin ndá cā jā sōcō ō nūū yā, ncachī dē.

³⁴De nī jinī Jesús jā vāha nī scócóo dē tūhun, de nī ncāhān yā jíin dē: Ja ñatin cuu quīvi nú ndahá Yāa Dios jā tatúnī yā nūū nū, ncachī yā. Ñúcuán de nī iin cā ndá dē, nduú cā ní nchúndeé inī dē jā cātūhún dē yā.

Siqui jā cúu Cristo tatā David

(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵De stéhēn Jesús tūhun inī templo, de nī ncāhān yā: ¿Nāsa cúu jā cáchi ndá tēe stéhēn ley janahán jā Cristo cúu tatā rey David?

³⁶Chi maá David súcuán nī ncāhān dē tūhun yā nī nsāhá Espíritu Santo jondē janahán:

Maá Jētohō ō Yāa Dios nī ncāhān yā jíin Jētohō nī, Yāa jā quiji:
Cundeē nū lado cuáhá nī nūū cuñáhnú nú,
de ná sáhá nī jā candeē nū poder ndācá jā jínī ūhvī ndóhó.

Ncachī Yāa Dios. Ncachī David.

³⁷Túsaá de vísō chījin tatā David cacu Cristo, de nī ncāhān dē Jētohō dē yā, chi jondē nūū Yāa Dios vāji yā, ncachī yā. De ndá nchivī cuāhā jétahān inī jī nīni jī tūhun cáhān yā.

Jā ní ncāhān yā jā íyó cuāchi ndá dē

(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸De stéhēn yā tūhun, de nī ncāhān yā jíin jī: Coto má candíja ndá nú ndá tēe stéhēn ley janahán. Chi cúsiī inī ndá dē jíca nuu dē jíin sahma cání jā stéhēn jā cúñáhnú dē, jíin jā cáhān yíñúhún nchivī dē nūū yáhvi.

³⁹De jétahān inī ndá dē cundeē dē nūū silla yíñúhún cā inī vehe īi sinagoga, jíin silla yíñúhún cā nūū íyó vico jā yáji nchivī.

⁴⁰De cāndeē dē vehe ndá ñahan quéndōo ndáhvī. De nahán jícān táhvī dē tácuca canī inī nchivī jāá nduú nā cuāchi dē. Ndá tēe yáhá chi sa víhí cā ndoho dē castigo, ncachī yā.

Jā ní nsōcō ñahan viuda xūhún

(Lc. 21.1-4)

⁴¹De iin quīvī ndēē Jesús inī templo cāhnú ichi nūū ndá jātūn nūū sōcō jī xūhún. De ndéhé yā nāsa chúhun nchivī xūhún inī jātūn. De cuāhā nchivī cuicá nī nchuhun jī cuāhā xūhún.

⁴²De nī nquenda iin ñahan viuda jā ndóho ndáhvī. De nī nchuhun ña ūū centavo lulí inī iin jātūn.

⁴³Ñúcuán de nī ncana yā ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān yā jíin dē: Ndāā cáhān nī jíin ndá nú jā ñahan viuda ndāhví yáhá, cuāhā cā nī nsōcō ña nsūú cā jā ní nsōcō ndá nchivī cuicá.

⁴⁴Chi ndá máá ji nī nsōcō ji jā ní ndōo nūū xūhún cuáhā ji. De ñahan yáhá, vísō ndāhví ndóho ña, de nī nchuhun ña ndihi jā cutecū ña, ncachī yā jíin ndá dē.

Jā ní ncachī yā jā naā templo

(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

13 ¹De tá nī nquee Jesús inī templo cāhnú, de iin tēe scuáha jíin yā nī ncāhān dē: Maestro, cūndēhé ní nācā vii ndasí cáá ndá vehe yáhá jā cúu templo, jíin ndá yūū jā ní ncuvāha, ncachī dē.

²De nī ncāhān yā jíin dē: Ndācá vehe náhnú yáhá jā ndéhé nú, chi iin quīvī mā cóso tāhán cā nī iin yūū, chi ndihi tānī, ncachī yā.

Nā seña coo tá cuācuñatin ndihi ñayiví

(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24, 31)

³De cuāhān yā jíin ndá dē yucu Olivos, jā íñí ichi nūū templo cāhnú. De nī jēcundeē yā ñúcuán. De Pedro jíin Jacobo jíin Juan jíin Andrés, nī jīcā tūhún sīn dē yā:

⁴Cachī tūhun ní nūū sá, ¿nā quīvī coo ndācá jā ní ncachī ní jā coo? ¿De nā seña coo tá ja ñatin squíncuu ndá jā ní ncachī ní? ncachī dē.

⁵De nī ncāhān yā: Coto má stáhví nī iin dē ndá ndóhó.

⁶Chi quiji cuāhā tēe jíin síví nī jā stáhví: Maá nī cúu Cristo, cachī dē. De súcuán de stáhví dē cuāhā nchivī.

⁷De nīhīn nū tūhun jā ndācá lado íyó guerra, á ja ñatin coo guerra. De mā cúyūhú nú, chi cánuú jā súcuán coo, sochi ncháha ca quenda quīvī jā ndihi ñayiví.

⁸Chi nenda nación sīquī incā nación, de nenda ñuū sīquī incā ñuū jā canāá. De cháhá chúcuán tāan, de coo tāmā, de nenda nchivī sīquī táhán ji. De ndācá yáhá cúu tūndóhó jā quijéhé xihna ñúhún cā.

⁹De coto ndá nú maá nú, chi nastúu ndá ji ndóhó nūū justicia, de inī ndá vehe īī sinagoga cani ndá ji ndóhó. De quīnasiáha ji sava ndá nú nūū ndá gobernador jíin nūū ndá rey, de cāhān ji cuāchi sīquī nū sīquī jā cándíja nú nduhū. De súcuán de cuu nacani nú tūhun nī nūū ndá dē.

¹⁰Chi cánuú jā xihna cā cūtē nuu tūhun nūū nchivī ndācá nación nāsa scácu nī ji, sá de jīnu quīvī.

¹¹De tá quīnasiáha ndá dē ndóhó nūū justicia, de mā nācani tūha inī nū nāsa nascócóo nú tūhun nūū ndá dē. Chi hora ñúcuán de maá Yāā Dios

cuāha yā tūhun nūū nū nāsa cāhān nū, de tūhun ñúcuán cāhān nū. Chi nsūú maá nú cúu jā cāhān, chi Espíritu Santo cúu jā cāhān.

¹²De ñanī jín ñanī nastúu táhān jā ná cúu. De tatá nastúu sēhe jā cuū. De sēhe nenda sīquī tatá jín naná jā cahnī.

¹³De ndācá nchivī quītī inī jī nūū nū jā síquī nduhū. Sochi nchivī jā cuiñi nīhin jín tūhun nī jondē quīvī jīnu, chi cācu jī.

¹⁴De Daniel, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, nī ntee dē tūhun iin tēe nēhén jā quiji. De ndá ndóhó jā cāhvi tutū ñúcuán, de ná jícūhun inī nū. Chi iin quīvī de cunī ndá nú jā cuiñi dē inī maá templo nūū nduú nā ley jā cuiñi dē, de sāhá nāvāha dē jā stívī dē ndá ndatíñú īī. De tá cunī nū jā súcuán cúu, de nchivī ndēē región Judea, ná cúnu jī caa jī yucu quīhīn jī.

¹⁵De nchivī ndēē yātā vēhé, mā ndívi jī inī vehe jā tavā jī ndatíñú jī, chi cánuú jā cunu ñamā jī tácuā cācu jī.

¹⁶De nchivī íyó nūū itū, mā nōhōn jī vehe jā naquehen jī sahma jī.

¹⁷De quīvī ñúcuán, nācā ndāhví ndoho ndá ñahan ñúhún sēhe jín jā ndēca ñiquín, chi mā cúñamā ña cunu ña.

¹⁸Túsaá de cācān táhvi nū jā má quijí tūndóhó ñúcuán jā cunu nú maá tiempo cúun yūhā.

¹⁹Chi tá quijéhé ñúcuán de coo cuāhā tūndóhó xēen, jāā ncháha ca coo súcuán jondē quīvī jā ní nsāhá Yāā Dios ñayívī de jondē mitan. De tá yāha tūndóhó ñúcuán de nī mā cōó cā jā súcuán.

²⁰De tú mā násndíyi maá Jētohō ō Yāā Dios tiempo coo tūndóhó ñúcuán, de nī iin nchivī mā cácu cuitī jī. De jā síquī nchivī cándíja jā ní nacāji yā, jā ñúcuán cúu jā nasndíyi yā quīvī.

²¹Túsaá de tú iin nchivī cāhān jín nú: Yáhā cūndēhé nú jā ndēē Cristo, á: Ñúcuán cūndēhé nú jā ndēē yā, cachī jī, de mā cándíja nú jā cāhān jī.

²²Chi quenda ndá tēe stāhví jā cachī dē jā cúu dē Cristo, á cachī dē jā tēe nacani tūhun Yāā Dios cúu dē. De sāhá ndá dē tiñu ñáhnú jā sāhvi inī nchivī cunī jī, tácuā stāhví dē jondē maá nchivī jā ní nacāji yā, de tú ná cúu sāhá dē.

²³Sochi ndito coo inī ndá nú, chi ja nī ncachī ndihi nī nūū nū mitan jondē ncháha ca coo.

Nāsa coo quīvī tá nenda Yāā nī nduu tēe

(Mt. 24.29-36, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴De quīvī ñúcuán, tá ja nī ndihi ndācá tūndóhó yáhā, de cutuún ncandīi, de yōō chi mā cútūu cā.

²⁵De nincava tiūūn, de ndācá jā jíca andiví chi quisi.

²⁶Ñúcuán de cunī ndá nchivī nūū maá nī, Yāā nī nduu tēe, nenda nī jín vīcō, de cundiso nī cuāhā poder, de viī ndasí cuñáhnú nī.

27Ñúcuán de taji nī ndá ángel ni quiji jā nastútú ndācá nchivī jā ní nacāji nī ndicúmī lado ñayiví, jondē nūū ndíhi ñayiví de jondē nūū ndíhi andiví.

28Mitan de scuáha ndá nú nāsa sáhá ñutun higo: Tá ja nī nene numa, de nī nacōco yūcū, de ja jínī ndá nú ja nī ncuñatin tiempo ihní.

29De suni súcuán tá cunī ndá nú jā ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, ñúcuán de jicūhun inī nū ja nī ncuñatin quivī nenda nī, de ñamā coo.

30De ndāā cáhān ni jínī ndá nú jā má cúū ndihi nchivī jā cunī ndá tūndóhó yáhá, chi jondē quee ndāā ndihi tá ncachī nī.

31Andiví jínī ñayiví chi naā, sochi ndācá tūhun cáhān ni chi mā náā, chi quee ndāā ndihi.

32Sochi quivī jínī hora jā nenda nī, chi ni iin nchivī nduú jínī, ni ndá ángel andiví, ni maá nī jā cúu Sēhe Yāā Dios. Chi mátúhún-ni Tatá nī cúu jā jínī.

33Túsaá de cuhun inī ndá nú ndá tūhun yáhá, de ndito coo inī nū, de cācān táhvī nū, chi nduú jínī nū nā quivī nenda nī.

34Chi coo modo iin tēe jā quíhīn jīcá dē, de tá ncháha ca quee dē vehe dē, de nī ndacu dē nūū ndá mozo dē nā tiñu sáhá iin iin dē. De nī ndacu dē nūū tēe jito viéhé jā ná cóo ndito dē.

35De saá-ni ndá máá nú, ndito coo inī nū. Chi cúu nī tá cúu jētohō vehe, de nduú jínī nū nā hora nenda nī, á ja ñatin cuaā, á ñuú, á jā cána lohló, á jānehēn.

36Chi iin sanaā-ni de nenda nī, de ndito coo nú tácuā mā níhīn ni ndóhó jāá nduú íyó tūha nú.

37De tūhun cáhān ni jínī ndá nú yáhá, suni cáhān ni jínī ndiviī nchivī: Ndito coo inī ndá nú, ncachī yā.

Jā ní scāni táhán ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

14 ¹De cúmanī ūū cā quivī sá de quijéhé vico pascua jā yáji ndá nchivī hebreo stātīlā jāá nduú nā levadura yíhí. De ndá sūtū cúñáhnú jínī ndá tēe stéhēn ley janahán, nī nducú dē modo nāsa tiin dē Jesús jínī tūhun túhún, de cahnī dē yā.

²De nī ncāhān ndá dē: Mā tíin ó dē maá quivī vico, chi nenda nchivī sīquī ō, ncachī dē.

Tūhun ñahan jā ní jōsō perfume xīnī yā

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³De íyó Jesús ñuū Betania, vehe Simón, tēe jā ní ndoho cuēhē stéhyū. De juni yáji yā stāā, de nī nquenda iin ñahan nūū yā, née ña iin frasco yūū luu jā ñúhún aceite perfume, jā maá-ni itā nardo cúu, de yāhvi ndasí ndéē. De nī ntahví ña frasco, de nī jōsō ña xīnī yā.

⁴De sava tēe íyó ñúcuán nī nquītī inī dē, de nī ncāhān ndá máá dē: ¿Nājēhē cúu jā snāā cāhá ña perfume yáhá?

⁵Chi cuu cuyāhvi víhí cā ūnī ciento denario, de cuāha ó xūhún ñúcuán nū nchivī ndāhvī nīcu, ncachī ji. De nī ncāhān sōó ndá dē jíin ña.

⁶De nī ncāhān Jesús: Mā stāhān ndá nú ña. ¿Nūcu sáhá ndá nú jā nacani uhvī inī ña? Chi iin tiñu váha cúu jā ní nsāhá ña nduhū.

⁷Chi níní íyó nchivī ndāhvī jíin nú, de tú cúnī ndá nú de cuu sáhá vāha nú jíin ji. De nduhū chi mā cúndeē cā nī jíin nú.

⁸Chi nī nsāhá ña ndihi jā cuu sáhá ña jā mānī ña jíin nī. Chi jondē ncháha ca quiyuhū nī de ja nī nsāhá tūha ña nduhū jā ní jōsō ña perfume nduhū.

⁹De ndāā cāhān nī jíin ndá nú, ní cāhnú ñayīví ní-nī cúu nū cūtē nuu tūhun jā scācu nī nchivī, de suni nacani ji tūhun jā ní nsāhá ñahan yáhá, tácuā nūcūhun inī nchivī ña, ncachī yā.

Jā ní nastúu Judas yā

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰Ñúcuán de Judas Iscariote, iin jā úxī ūū tēe scuáha jíin yā, nī jēhēn dē nūū ndá sūtū cúñáhnú, de nī nsāhá ndāā dē jíin jā nastúu dē Jesús nūū ndá.

¹¹De tá nī jini ndá sūtū jā cāhān dē, de nī ncusiī inī. De nī nquee yuhú ndá jā cuāha xūhún nūū dē. De jondē quīvī ñúcuán de ndúcú dē modo nāsa nastúu dē yā.

Jā ní jaquīn yā Cena yā

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹²De nī nquenda maá quīvī jā quíjéhé vico pascua jā yájī nchivī stātílā jāá nduú nā levadura yíhí, de suni quīvī ñúcuán jáhnī ndá ji ticāchí lúlí tá cúu nūū ní ndacu Yāā Dios jā sáhá ji vico pascua. De ndá tēe scuáha nī jīcā tūhún dē yā: ¿Ní cúu nūū cúnī ní jā quísāhá tūha sá nūū cuxíní ní vico pascua? ncachī dē.

¹³De nī ntají yā ūū tēe scuáha jíin yā jā quíhīn dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhān jondē ñuū, de ñúcuán jēcutáhān nú jíin iin tēe ndíso quīyi ndute. De cuniquīn nū dē quíhīn nū jíin dē.

¹⁴De vehe nūū ndīvi dē, ñúcuán cāhān nū jíin tēe xívéhe: Cáchi maá Maestro: ¿Ní iin cuarto vehe ní cúu jā cuāha núú ní nūū cuxíní yā vico pascua jíin ndá tēe scuáha jíin yā? Cachī nū.

¹⁵De maá dē chi stéhēn dē iin cuarto cāhnú jondē xīnī vēhé nūū ja íyó tūha. De ñúcuán sáhá tūha nú jā cuxíní ó, ncachī yā jíin dē.

¹⁶De cuāhān ndúū tēe scuáha jíin yā, de nī nquenda dē ñuū ñúcuán, de nī nīhīn dē tá cúu nūū ní ncachī yā jíin dē. De nī nsāhá tūha dē jā cuxíní yā vico pascua.

¹⁷De tá ja ñatin cuaā, de nī nquenda yā jín ndihúxī ūū dē.

¹⁸De nī jēcundeē ndá dē nūū mesa yáji dē stāā, de nī ncāhān yā: Jāndāā cáhān nī jín ndá nú jā iin nú jā yáji jín nī mitan, nastúu nú nduhū, ncachī yā.

¹⁹Ñúcuán de nī ncucuécá inī ndá dē, de tá iin iin dē nī jicā tūhún dē yā: ¿A sāán? ncachī iin dē. De saá-ni incā dē: ¿A sāán? ncachī ndá dē.

²⁰De nī ncāhān yā jín dē: Iin jā úxī ūū nū jā yáji cāhnú jín nī iin cōhō, suu nastúu nduhū.

²¹De nduhū, Yāā nī nduu tēe, jāndāā cúu jā quīhīn nī cuū nī, tá cúu nūū yósō tūhun nī nūū tutū īī. De nācā xēen cundoho tēe jā nastúu nduhū. Vāha cā de tú nduú ní ncácu tēe ñúcuán nícu, ncachī yā.

²²De juni yáji ndá dē jín yā, de nī nquehen yā stātílā, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nūū Tatá yā, de nī scuáchī yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā: Cajī ndá nú, chi yáhá cúu yiqui cúñu nī, ncachī yā.

²³Ñúcuán de nī nquehen yā iin vaso jā ñúhún ndūxi uva, de nī nacuetáhvī yā, de nī jēhe yā nī jīhi ndihi dē.

²⁴De nī ncāhān yā jín dē: Yáhá cúu nīñī nī jā sōcō nī jā cúu trátū jeé, de cati jā ndundoo cuāchi cuāhā nchivī.

²⁵De jāndāā cáhān nī jín ndá nú jā má cōhó cā nī ndūxi uva yáhá, chi jondē quenda quīvī jā tatúnī Yāā Dios ní ñayiví, sá de coho tucu nī jín ndá nú, ncachī yā.

Jā ní ncachī yā jā yūhú Pedro cāhān dē jā jínī dē yā

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶De nī jita yā jín ndá dē iin yaā īī. De nī nquee yā cuāhān yā jín dē jondē yucu Olivos.

²⁷Ñúcuán de nī ncāhān yā: Ndivīī nū nayūhú nú jā síquī nduhū jacuāā mitan. Chi suha yósō tūhun nī nūū tutū īī jā ní ncachī Yāā Dios: Cuāha nī tūhun jā cahnī nchivī tēe jító ticāchí, de ndá ticāchí cūtē nuu tī jā yūhú tī, cáchī.

²⁸Sochi tá natecū nī, de xihna cā nī cosō nūú quīhīn nī región Galilea, de sá de cuēē ndá nú, ncachī yā.

²⁹Ñúcuán de nī ncāhān Pedro jín yā: Vísō ndihi dē nayūhú dē, sochi sāán chi mā náyūhú cuitī sá, ncachī dē.

³⁰De nī ncāhān yā jín dē: Jāndāā cáhān nī jín nú, jacuāā mitan jondē ncháha ca cana lohló ūū vuelta, de yūhú nú jā tiin nchivī ndóhó, de cachī nū ūnī vuelta jāá nduú jínī nū nduhū, ncachī yā.

³¹Sochi nī ncāhān téyíí dē jín yā: Vísō ná cúu sá jín ní, sochi mā cāchí cuitī sá jāá nduú jínī sá ní, ncachī dē. De suni súcuán nī ncāhān ndihi dē.

Jā ní jicān táhvī yā nūū huerto Getsemaní

(Mt.26.36-46; Lc. 22.39-46)

32Ñúcuán de nī nquenda yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā iin lugar nūū nání Getsemaní. De nī ncāhān yā jíin dē: Yáhá-ni cundeē ndá nú de ná quíhīn nī cācān táhvī nī, ncachī yā.

33De nī jeca yā Pedro jíin Jacobo jíin Juan cuāhān yā jíin dē. De nī nquijéhé yā xií cúu inī yā de cúcuécá ndasí inī yā jā quiji tūndóhó sīquī yā.

34De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Cúcuécá ndasí inī nī jondē ja ñatin cuū nī. Yáhá cundetu ndá nú de cundito nú, ncachī yā.

35De nī jica yā jacū cā, de nī jēcuiñī jītí yā nī ntuu yā nūū yā nūū ñūhún. De nī jicān táhvī yā nūū Yāā Dios jā tú cuu de mā cúndoho yā tūndóhó jā vāji sīquī yā.

36De suha nī ncāhān yā: Tatá maá sá, ndihi-ni tiñu cuu sāhá maá ní. De sāhá jíyo ní tūndóhó yáhá jā má quījī sīquī sá. Sochi nsūú jā cúni maá sá, chi jā cúni maá ní ná cóo, ncachī yā.

37De nī nenda yā nūū ndinúnī tēe scuáha jíin yā, de nī jinī yā jā quíxīn ndá dē. De nī ncāhān yā jíin Pedro: Simón, ¿á jā quíxīn nū? ¿A nduú ní ncúu cundito nú jíin nī vísō iin hora?

38Coo ndito inī ndá nú de cācān táhvī nū jā chindeé yā ndóhó tácuā mā cōtó túnī jāñēhén ndóhó jā sāhá nú cuāchi. Chi cúni ndija ánō nū squíncuu vāha nú, sochi yiqui cúñu nú chi nduú fuerza, ncachī yā.

39De nī jēhēn tucu yā, nī jicān táhvī yā, de suni tūhun ñúcuán nī ncāhān yā.

40De nī nenda tucu yā nūū dē, de nī jinī yā jā quíxīn tucu ndá dē, chi ndasí jíhī dē māhná. De nduú cā ní níhīn ndá dē tūhun scócóo dē nūū yā.

41De nī nenda yā vuelta ūnī, de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Mitān de cūsūn ndá nú-nī cā de natātú nú. De nduú chi ja nī ncuu, chi ja nī nquenda hora, de nduhū, Yāā nī nduu tēe, natūu nī de tiin ndá tēe íyó cuāchi nduhū.

42Nacuiñī ndá nú, chi ja vāji tēe nastúu nduhū, de cōhōn jíin dē, ncachī yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43De juni súcuán cāhān cā yā, de nī nquenda-ni Judas, iin táhān jā úxī ūū tēe scuáha jíin yā. De vāji cuāhā tēe jíin dē, ndíso ndá dē espada jíin ñutun. Chi ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe stēhēn ley janahān jíin ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, nī ntetíñú ndá tēe ñúcuán.

44De Judas, tēe jā nastúu yā, ja nī jēhe dē iin seña nūū ndá tēe ñúcuán, chi nī ncachī dē: Tēe jā techuhú nī, ñúcuán cúu. Tiin ndá nú quíhīn nū jíin, de mā siáā cuitī nū, ncachī dē.

45De nī nquenda dē nūū Jesús, de nī ncāhān dē jín yā: Maestro, Maestro, ncachī dē. De nī ntechuhú dē yā.

46De ndá cā tēe ñúcuán nī ntiin dē yā, de cuāhān dē jín yā.

47De iin tēe íyó jín yā nī ntavā dē espada dē, de nī jehndē dē sōho iin mozo maá sūtū cúñáhnú cā.

48De nī ncāhān Jesús jín nchivī cuāhā: ¿De va tēe cuíhná cúu nī jā vají ndá nú jín espada jín ñutun jā tiin ndá nú nduhū, á naá cúu?

49Ndācá quivī nī iyo nī jín ndá nú inī templo cāhnú, nī stéhēn nī tūhun, de nduú ní ntiin ndá nú nduhū. De súcuán sáhá ndá nú tácu quee ndā jā cāhān tutū īī, ncachī yā.

50Ñúcuán de ndihi tēe scuáha jín yā, nī sndóo dē yā, de nī jinu dē cuāhān dē.

Tēe suchí jā ní jinu

51De iin tēe suchí níquīn dē yā cuāhān dē jín yā. De níjin dē iin sahma cuijín-ni, chí íyó ñíí dē. De nī ntiin ndá tēe ñúcuán dē.

52De maá-ni sahma cuijín ñúcuán nī nīhīn ndá. De nī jinu ñíí dē cuāhān dē.

Jā ní īñi Jesús nūū junta ndá tēe cúñáhnú cā

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53Ñúcuán de cuāhān ndá dē jín Jesús nūū sūtū cúñáhnú cā. De ndācá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu jín ndá tēe stéhēn ley janahán, nī ncutútú dē.

54De Pedro chí jícá-ni níquīn dē yā, de nī nquenda dē inī patio sūtū cúñáhnú cā. De nī jēcundeē dē jín ndá policía, násaā dē nūū ñúhūn.

55De ndá sūtū cúñáhnú jín ndihi tēe sáhá junta cúñáhnú cā, nī nducú dē cuāchi sīquī Jesús, chí cahnī dē yā cúnī dē. Sochi nduú ní nīhīn ndá dē.

56Chí cuāhā dē nī ncāhān tūhún dē sīquī yā, sochi nduú ní nquétáhán tūhun jā ní ncāhān ndá dē.

57Ñúcuán de nī nacuiñī sava dē, de nī ncāhān tūhún dē cuāchi sīquī yā, ncachī dē:

58Ndá máá sá nī jini sá jā ní ncāhān dē jā canī dē templo yáhá jā ní ncuvāha jín ndahá tēe, de nūū únī quivī de nasáhá dē incā jā má cúvāha jín ndahá tēe, ncachī ndá dē.

59De ní jín tūhun yáhá de nduú ní nquétáhán tucu tūhun jā cāhān ndá dē sīquī yā.

60Ñúcuán de sūtū cúñáhnú cā nī nacuiñī dē nūū nchivī cuāhā, de nī jicā tūhún dē Jesús: ¿Nūcu nduú cāhān cuitī nū? ¿A íyó ndā jā cāhān ndá tēe yáhá sīquī nū? ncachī dē.

⁶¹Sochi maá yā nduú ní ncāhān yā, chi nduú ní náscócóo cuitī yā. De sūtū cúñáhnú cā nī jīcā tūhún tucu dē yā: ¿A maá nú cúu Cristo, Sēhe Yāā vāha jā cúñáhnú? ncachī dē.

⁶²De nī ncāhān yā: Suu cúu nī. De cunī nū jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, cundeē ni lado cuáhā Yāā íyó poder, de ndiji nī ichi andiví jín vīcō, ncachī yā.

⁶³Ñúcuán de sūtū cúñáhnú cā nī ndatá dē-ni sahma dē jā ní nquītī inī dē, de nī ncāhān dē: ¿Nā testigo cā jīni ñúhún ó túsaá?

⁶⁴Chi ja nī jini ndá nú jā cáhān dē tūhun nāvāha jā quītī inī Yāā Dios, chi sáhā dē maá dē Sēhe Yāā Dios. ¿De nāsa jáni inī ndá nú? ncachī dē. De ndihi dē nī ncāhān dē jā ná cúu yā.

⁶⁵De sava dē nī ntivī sīí dē nūū yā, de nī jasī dē sahma nūū yā, de nī jēhe dē jīquí yā, de nī ncāhān ndá dē jín yā: Cachī ní iin cúu jā ní ncani ndóhó, ncachī dē. De ndá policía nī ncani dē nūū yā.

Jā ní ncachī Pedro jāá nduú jínī dē yā

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶De ndéē Pedro inī patio ichi chíjin nūū íyó Jesús. De nī nquenda iin ñahan sátínú vehe sūtū cúñáhnú cā.

⁶⁷De nī jinī ña nūū dē jā ndéē dē násaā dē yúñúhūn. De nī ndēhé vāha ña nūū dē, de nī ncāhān ña: Ndóhó chi suni nī jica nú jín Jesús, tēe ñuū Nazaret, ncachī ña.

⁶⁸De maá dē nduú ní ncáchī dē, chi nī ncāhān dē: Nduú jínī ni dē, de ni nduú jínī ni nā tūhun cáhān nū, ncachī dē. De nī nquee dē viéhé tāvēhé, de nī ncana-ni lohló.

⁶⁹De ñahan sátínú ñúcuán, nī jinī tucu ña nūū dē, de nī nquijéhé ña cáhān ña jín ndá nchivī jā íyó ñúcuán: Tēe yáhā chi suni táhān ndá tēe ñúcuán cúu, ncachī ña.

⁷⁰Sochi nduú ní ncáchī tucu dē. De nī ncunúú jacū cā, de nchivī íyó ñúcuán nī ncāhān tucu ji jín Pedro: Jándāā ndija jā suni táhān ndá dē cúu nú, chi tēe Galilea cúu nú, de iin nuú-ni cáhān nū jín ndá dē, ncachī ji.

⁷¹Sá de nī nquijéhé dē cáhān téyíí dē jā ná cundeē cuāchi sīquī dē de tú nduú cáhān ndāā dē: Nduú jínī cuitī ni tēe ñúcuán jā cáhān ndá nú tūhun dē, ncachī dē.

⁷²Ñúcuán de nī ncana-ni lohló vuelta ūū. De nī nūcūhun inī dē tūhun jā ní ncāhān Jesús jín dē: Jondē tá ncháha ca cana lohló vuelta ūū, de yūhú nú de cachī nū ūnī vuelta jāá nduú jínī nū nduhū, ncachī yā. De nī nacani inī dē sīquī tūhun ñúcuán, de nī jacu dē.

Jā ní iñi Jesús nū Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

- 15** ¹De tá nī ncunijīn, de ndá sūtū cúñáhnú nī ndutútú dē jíin ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, jíin ndá tēe stēhēn ley janahán, jíin ndihi tēe sáhá junta cúñáhnú cā, de nī scāni táhán dē tūhun. De nī juhni ndá dē Jesús de cuāhān dē jíin yā nū Pilato, tēe cúu gobernador.
- ²De Pilato nī jicā tūhún dē yā: ¿A maá nú cúu Rey nchivī hebreo? ncachī dē. De nī ncāhān yā: Suu cúu nī, tá cúu nū cáhān nū.
- ³De ndá sūtū cúñáhnú nī ncāhān dē cuāhā cuāchi siquī yā.
- ⁴De Pilato nī jicā tūhún tucu dē yā: ¿Nūcu nduú cáhān cuitī nū? ¿A nduú jíin nū jā cuāhā cuāchi cáhān ndá dē siquī nū? ncachī dē.
- ⁵Sochi nduú ní ncāhān cuitī yā ni iin tūhun jíin dē. De nī nsāhvi ndasí inī Pilato ndéhé dē nū yā.

Jā ní nsāhá ndāā ndá dē jā cahnī dē yā

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

- ⁶De íyó costumbre Pilato jā ndācá vico pascua siáā dē iin tēe yíhí vecāa, nā-nī tēe cūnī nchivī.
- ⁷De íyó iin tēe nání Barrabás, yíhí dē vecāa jíin ndá táhán dē siquī jā ní nenda ndá dē siquī gobierno de nī jahnī ndá dē ndīyi.
- ⁸De nī nquenda nchivī cuāhā, de nī ncāhān ji jíin Pilato jā ná sáhá dē tá-ni íyó costumbre dē.
- ⁹De nī ncāhān Pilato jíin ji: ¿A cūnī ndá nú jā siáā ni tēe cúu Rey ndá ndóhó nchivī hebreo? ncachī dē.
- ¹⁰Súcuán nī ncāhān dē, chi cūnī dē siáā dē Jesús. Chi ja nī jicūhun inī dē jā ní ncucuásún inī ndá sūtū cúñáhnú, de jā ñúcuán nī nasiáha ndá dē yā nū dē.
- ¹¹Sochi ndá sūtū cúñáhnú nī scāhān dē nchivī cuāhā jā vāha cā ná cácan ji jā siáā Pilato Barrabás.
- ¹²Ñúcuán de nī jicā tūhún tucu Pilato: ¿Túsaá de nāsa cūnī ndá nú jā sáhá nī jíin tēe jā cáchi ndá nú jā cúu dē Rey ndá ndóhó nchivī hebreo? ncachī dē jíin ji.
- ¹³De nī ncana jee ndá ji: Cata caa ní dē yicā cruz, ná cúu dē, ncachī ji.
- ¹⁴De nī ncāhān Pilato: ¿Nā cuāchi nī nsāhá dē túsaá? De ndá nchivī nī ncana jee tucu ji: Cata caa ní dē yicā cruz, ná cúu dē, ncachī ji.
- ¹⁵De Pilato chi cūnī dē jā cusiī inī nchivī jíin dē, de nī nsiáā dē Barrabás. Ñúcuán de nī ndacu dē jā ná cáni ndá soldado Jesús, sá de cata caa dē yā yicā cruz.

16Ñúcuán de ndá soldado cuāhān dē jín yā, de nī nquivi dē patio maá palacio. De nī nastútú dē ndihi táhān dē.

17De nī nchuhun ndá dē yā iin sahma cuahá ndíhí jā cúu sahma rey. De nī nsāhá dē iin corona iñu, nī nchuhun dē xīnī yā.

18Ñúcuán de nī ncāhān sácá ndá dē jín yā: Nācā vāha rey cúu Rey nchivī hebreo, ncachī dē.

19De nī ncuun dē ñutun xīnī yā, de nī ntivī sīí dē nūū yā, de nī jēcuiñī jítí ndá dē nūū yā, sáhá dē jā chíñúhún dē yā.

20De tá nī ncuu nī nsāhá sácá dē yā, de nī ntavā dē sahma cuahá ndíhí, de nī nachuhun dē yā sahma maá yā. De nī ntavā ndá dē yā cuāhān dē jín yā jā cata caa dē yā yīcā cruz.

Jā ní jata caa dē yā yīcā cruz

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

21De iin tēe nání Simón ñuū Cirene, tēe cúu tatá Alejandro jín Rufo, vāndiji dē jā ní jēhēn dē rancho. De nī nchāha dē ñúcuán, de nī ntee ndá soldado tiñu dē jā cuiso dē cruz yā.

22De cuāhān ndá dē jín yā iin lugar nūū nání Gólgota, de tūhun ñúcuán cáhān: Lugar Yiqui Xínī.

23De nī jēhe ndá dē vino jā ní nsacā nuu jín sūja ūguā jā coho yā, sochi nduú ní jíhi yā.

24De nī jata caa ndá dē yā yīcā cruz. De nī nsāhá dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin iin dē sahma yā.

25De cahīn nī jata caa dē yā.

26De tūhun jā ní ntee dē xīnī cruz jā cáhān nā sīquī nī jíhi yā, súcuán cáhān: Yáhá cúu Rey nchivī hebreo, cáchī.

27De suni nī jata caa ndá dē ūū tēe cuíhná yīcā ūū cā cruz, iin dē lado cuáhá yā, de incā dē lado sátín yā.

28De nī nquee ndaā tūhun jā cáhān tutū īī: Nī squétáhān ndá dē yā jín ndá tēe nēhén, cáchī.

29De nchivī jā yáha ñúcuán, scuícó ji xīnī ji, de nī ncāhān yīchī ji jín yā: Jājāān. Ndóhó chí cáhān nū jā canī nū templo cāhnú, de nūū únī quivī de nasāhá nú.

30Túsaá de scácu nú maá nú, de nuu nú yīcā cruz viī, ncachī ji.

31De suni súcuán nī ncāhān catá ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, de cáhān ndá máá dē: Tú incā nchivī nī scácu dē, ¿de nūcu nduú cúu scácu dē maá dē mitan?

32Tú cunī ō jā Cristo, Rey nchivī Israel, nuu dē yīcā cruz mitan, ñúcuán de candíja ó, ncachī ndá dē. De ndúū tēe jā ndíta caa jín yā yīcā cruz, suni súcuán nī ncāhān yīchī dē jín yā.

Jā ní jīhī Jesús

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

33De tá nī ncuu cahūxī ūū, de nī ncuneē níí cáhnú jondē cahūnī.

34De tá nī ncuu cahūnī, de nī ncana jee Jesús: Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? ncachī yā. De tūhun ñúcuán cáhān: Yāā Dios maá sá, Yāā Dios maá sá, ¿nūcu nī sndóo ní sāán?

35De sava nchivī íñí ñúcuán, nī jini jī jā cáhān yā, de nī ncāhān jī: Cunini ndá nú, chi cána dē Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán, ncachī jī.

36De nī jinu iin tēe, nī jēhundaji dē iin cāchī nūū vinagre iyá. De nī ntee dē xīnī iin ñutun, de nī ntee dē yuhú yā jā coho yā. De nī ncāhān dē: Ná cúndēhé ó tú quiji Elías snúu dē tēe yáhá, ncachī dē.

37De maá Jesús nī ncana jee yā, de nī jīhī yā-nī.

38Sá de sahma jā ndíta caa jā ndásī nūū cuarto īī inī templo cáhnú, nī ndātā sava sava jondē xīnī jín jondē jēhē.

39De tēe Roma jā cúu capitán, íñí dē nūū yā, de nī jinī dē jā ní ncana jee yā de nī jīhī yā. De nī ncāhān dē: Jāndāā ndija jā Sēhe Yāā Dios cúu tēe yáhá, ncachī dē.

40De suni íñí sava ñahan, ndéhé jícá ña. De ūnī ña cúu María ñuū Magdala, jín María naná José jín Jacobo suchí, jín ñahan nání Salomé.

41De ndá ñahan yáhá nī niqūn ña yā, de nī nchindeé ña yā tá nī jica yā región Galilea. De suni íñí cuāhā cā ndá ñahan jā ní nquiji jín yā Jerusalén.

Jā ní nchiyuhū dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42De nī ñini quīvī ñúcuán. De quīvī sātūha cúu, chi stēen cúu quīvī nátātú.

43De nī nquenda José, tēe ñuū Arimatea. De cúu dē iin tēe cúñáhnú nūū junta cúñáhnú cā. De suni ñúhún inī dē jā quiji quīvī jā tatúnī Yāā Dios. De nduú yúhú dē chi nī nquīvi dē nūū Pilato, de nī jicān dē yiqui cúñu Jesús.

44De Pilato chi nī nsāhvi inī dē jā ñamā nī jīhī yā. De nī ncana dē capitán, de nī jicā tūhún dē tēe ñúcuán tú ja nī jīhī yā.

45Ñúcuán de nī ncucáhnú inī dē jā ní ncāhān capitán jín dē, de nī jēhe dē tūhun jā snúu José yiqui cúñu yā.

46De nī jeen José iin sahma cuijín váha. De nī snúu dē yiqui cúñu yā, de nī nchusúcún dē sahma ñúcuán. De nī nchiyuhū dē yā inī iin yavī ndiyi jā ní ncaān yīcā iin cava. De nī jasī dē iin yūū yuhú yávī ñúcuán.

47De María ñuū Magdala, jín María naná José, nī jinī ndúū ña nūū ní nchiyuhū dē yā.

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

16 ¹De nī ñini quīvī nātātú, de María ñuū Magdala, jín María naná Jacobo, jín Salomé, nī jeen ndá ña ndācá perfume jā quíchīhi ña yiqui cúñu yā.

²De jānehēn quīvī domingo, tá cáta nquenda ncandīi, de nī nquenda ndá ña nūū yíyuhū yā.

³De nī ncāhān ndá ña: ¿Ní nīhīn ō tēe jā sāhá jíyo yūū ndāsī yúyāvī yáhá? ncachī ña.

⁴De nī nūcūndēhé ndá ña, de nī jinī ña ja nī ncujiyo yūū cāhnú ñúcuán.

⁵De nī nquīvi ndá ña inī yavī ndiyi. De nī jinī ña iin ángel Yāā Dios jā cáá tá cáá tēe suchí, ndēē yā lado cuáhá, ñúhún yā iin sahma cuijín cání. De nī nchūhú ndá ña.

⁶De nī ncāhān yā jín ña: Mā cúyūhú ndá nú. Chi nánducú ndá nú Jesús ñuū Nazaret, Yāā nī jīhī yicā cruz. Nduú cā yā yáhá, chi ja nī natecū yā. Yáhá cūndēhé nú nūū ní jaquīn ndá dē yā.

⁷Cuānohōn ndá nú túsaá, de cachī nū nūū ndá tēe scuáha jín yā, jín nūū Pedro, jā xihna cā maá yā jīnū Galilea, sá de cuēē ndá máá nú. De ñúcuán cunī nū nūū yā, tá cúu nūū ní ncāhān yā jín nú jondē saá, ncachī ángel.

⁸Ñúcuán de nī nquee ndá ña nūū ní nchiyuhū yā, de jínu ña cuāhān ña. Chi quísi ña jā yúhú ña. De nduú ní ncáchī cuitī ña nūū ni iin, chi yúhú ndá ña.

Jā ní nenda nijin yā nūū María ñuū Magdala

(Jn. 20.11-18)

⁹De Jesús nī natecū yā jānehēn quīvī domingo. De xihna cā nūū María ñuū Magdala nī nenda nijin yā, ñahan jā ní ntavā yā ūjā tāchī inī.

¹⁰De cuānohōn ña cuācachī tūhun ña nūū ndá tēe jā ní jica jín yā, jā ní nenda nijin yā nūū ña. De cúcuécá inī ndá dē de jácu ndá dē.

¹¹De tá nī jini ndá dē tūhun jā ní jinī ña nūū yā jā tēcū yā, de nduú ní ncándíja dē tūhun cáhān ña.

Jā ní nenda nijin yā nūū ūū tēe scuáha jín yā

(Lc. 24.13-35)

¹²Ñúcuán de nī nquee ūū táhān tēe ñúcuán, jica dē cuāhān dē ichi rancho, de sín modo nī nquenda nijin yā nūū dē.

¹³De nī ndicó ndúū dē, de nī ncachī tūhun dē nūū ndá cā táhān dē. De nduú ní ncándíja tucu táhān dē jā cáhān ndúū dē.

Jā ní ntetínú yā dē jā nacani dē tūhun

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

14De cuéé cā de nī nenda nijīn yā nūū ndihúxī iin dē, ndéē ndá dē nūū mesa yájī dē stāā. De nī ncāhān yā nūū dē, chi nīhin inī ndá dē jāá nduú cándíja dē tūhun jā ní ncāhān ndá táhán dē jā ní natecū yā nī jinī dē yā.

15De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhán ndá nú níí ñayiví, de nacani nú tūhun nī nūū ndācá nchivī nāsa scācu nī jī.

16De nchivī jā candíja de cuenduté jī, chi cācu jī. De nchivī jā má cándíja, chi tānū tāhvī jī.

17De nchivī candíja, sāhá jī ndá tiñu ñáhnú yáhá jā stéhēn jā íyó nī jíin jī: Jíin sívī nī de tavā jī ndá tāchī inī nchivī. De cāhān jī quéhén yuhú jéé.

18De tú nī ntiin jī cōō, á nī jīhi jī veneno, de mā sāhá daño jíin jī. De suni tee jī ndahá jī nchivī cúhū, de nduvāha, ncachī yā jíin ndá dē.

Jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví

(Lc. 24.50-53; Hch. 1.9-11)

19Ñúcuán de tá nī ndihi nī ncāhān maá Jētohō ō jíin ndá dē, de nī ndaa yā cuānohōn yā andiví, de nī jēcundeē yā lado cuáhá Yāā Dios nūū cúñáhnú yā.

20De ndá máá dē nī nquee dē, nī nacani dē tūhun yā ndācá lado nāsa scācu yā nchivī. De maá Jētohō ō nī nchindeé nī nchituu yā ndá dē. De nī jēhe yā fuerza jā sāhá dē ndá tiñu ñáhnú jā stéhēn jā íyó ndāā tūhun yā jā nācani ndá dē. De nī ncuu. Amén.